

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Tituli Funebres, Seu diversæ ad Epistolam præcedentem responsoriæ a.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A Laudandus Bruno fuit in multis et in uno.
Vir fuit æqualis vitæ, vir in hoc specialis.
Semper erat festo vultu, sermone modesto.
Cum terrore patris monstravit viscera matris.
Nullus eum magnum, sed mitem sensit ut agnum.
Prorsus in hac vita verus fuit Israelita.
Hunc Deus a pœnis rape, sedibus infer amœnis.

b Porro Annotationibus nonnulla, quæ in funebribus Sancti Titulis, jam mox hic subdendis, occurrunt, illustraturum me, in Comment. prævio num. 24 significavi; ne autem supposititios hosce esse, quis putet, locorum etiam sacrorum, quorum nomine signantur, ætatem, cum potero idque conducere existimaro, indicabo, aut certe, an et quid de iis comperire potissimum poterim, post singulas, quibus dictos Titulos discreturus sum, sectiones notabo, licet interim vitia, quibus hi contra Prosodix rectæque constructionis leges laborant, plerumque inobservata, quod nimis frequentia sint, præterire sit fixum.

B
TITULI FUNEBRES,
Seu diversæ ad Epistolam
præcedentem responsoriae a.

SECTION I.

b Titulus fratrum montis Amati b.

N Notum autem facimus sanctitati vestræ, nos fratres de vivo, humiles habitatores montis Amati, una cum domino nostro Priore Hieronymo in communi stansse, pro reverendissimo charissimoque Brunone, vestræ Congregationis patre, septem diebus pro ejus venerabili transitu Vigiliis c et Missas celebrare, in matricula d conscribere, anniversarium diem agere. Oramus et obnixè petimus, ut nostri in omnibus bonis vestris memores sitis. Valete.

C
e Fratrum Fiscielensis cœnobii e.

2 Nos Fiscielenses fratres pro reverendissimo ac religiosissimo domino Brunone, eminentissimo eremita, supplicationum preces intentissime, libenti valde animo, Creatori Deo cum oblationis sacræ libamine persolvemus, et ejus venerabile nomen inter amantissima fratrum nostrorum nomina conscribemus, ejusque anniversarium diem, prout charitas vestra petit, devotius celebrabimus f.

Rangerii Brunonis discipuli.

5 Ego Rangerius, viri venerabilis Brunonis quondam discipulus g, precum supplicationes offerre desidero Deo omnipotenti, ut, qui illum tanta honestavit gratia, tanta pietate decoravit, secundum suæ fidei meritum conferat et coronam. Specialiter autem et pro debito speciali et amoris privilegio anniversariam ejus memoriam exhibebo pro opportunitate rerum et temporis.

S. Frigiani Lucensis ecclesiæ.

4 Nos, humiles Sancti Frigiani h Lucensis ecclesiæ fratres, pro tanto Viro et tam glorioso voluntarie Officium commemorationis impendimus i, credentes nos apud Deum ejus sanctis commendari meritis.

Ecclesiæ Placentinæ.

5 Nos, sanctissimæ Mariæ, sanctæque Justiniæ Placentinæ matricis ecclesiæ k parvi meriti fratres, pro tam venerabilis Viri gloriosissima anima debitas ardenti animo exequias agere voluntarie promittimus, ejusque sanctam memoriam in nostra matricula l amantissime inseremus.

Monasterii sancti Sepulchri m.

6 Monasterii sancti Sepulchri congregatio voluntarie adimplebit, quod petitis n.

Ecclesiæ S. Martini de Petra.

7 Ecclesiæ nos canonici sancti Martini, quæ dicitur Petra o, gratanter hanc chartam accipientes, humilique mente recordationem in nostra matricula conscribentes, religiosi hujus viri, Brunonis scilicet, memoriam in die ejus anniversarii facientes.

Clusini cœnobii p.

8 Clusinum collegium, satis humile, et exiguum pro Brunone, religionis socio, insignisque fidei magistro eximio, ac suis orationibus in vita sanctissimi viri patris nostri Benedicti dedito, mœrens se fore destitutum tanti viri solatio, dietim q exorabit Dominum, imponendo fratribus Missas et Psalterium, suum complendo videlicet tricennarium r. Quem etiam inter nomina fratrum diligenter habebit impositum. ejusque festum devote celebrabit annum, ut sibi det requiem, Michaele precante, perennem. Orationum vestrarum clypeo muniri optamus, quibus ascisci inter Sanctorum consortia nos et defunctos nostros minime dubitamus.

Segusiensis ecclesiæ s.

9 Auctoritas sanxit divina, necnon Apostolica habet sententia, invicem fratres portare onera; hujus ergo auctoritatis dogmate fulcita Segusiensis ecclesia nostra humilis et exigua, fundendo preces, Dei exorat clementiam, ut tanti religiosi viri anima, videlicet Brunonis functi, delictorum veniam consequatur, perhenni Dei gratia t.

Præposituræ Ulcienensis.

10 Nos humiles fratres sancti Laurentii Ulcienensis ecclesiæ, quæ alio nomine Plebs martyrum vocatur u, pro tanto Viro, tamque religioso, pro quo etiam totus orbis terrarum preces incessanter fundere debet, Officium cum tricennario x, et deinceps anniversarium ejus, divina subministrante gratia, persolvemus.

Ecclesiæ Gratianopolitanæ.

11 Gratianopolitana ecclesia, quam dominus Bruno monachus atque eremita sibi eremum facere, habitationemque prius destinavit y, quanto tunc gavisus est in ejus presentia, eam nimirum existimans perpetuam habere, tanto nunc

- A nunc magis dolet præ cæteris super tanti, tamque incomparabilis Viri absentia. Quocirca Officium ejus commemorationis assiduam usque tricesimum z libenter persolvit. Panem quoque et vinum cum cæteris ferculis, quæ fratres ejusdem Congregationis interim sumpsere, eadem pro ejusdem Viri anima pauperibus largita sunt. Diem vero migrationis suæ, quo animam suam, memoratu dignam, Deo reddidit, in catalogo suorum illustrium virorum ponens, anniversariam et celebrem se habere indesinenter repromisit. Nos itaque humili prece vos precamur, ut nostri sitis memores, quatenus orationum precumque vestrarum possimus fieri participes.
- Eremitæ Cartusie prope Gratianopolim.*
- 12 Nos quoque Cartusie fratres, piissimi patris nostri Brunonis, viri valde clarissimi, solatio miserabiliter præ omnibus destituti, quid pro ejus dilecta anima, et sancta faciamus, definire nequimus. Vincunt enim merita beneficiorum pro ejus erga nos, quicquid possumus, et valemus. Itaque sicut pro unico patre, ac domino nostro nunc, et sine fine orabimus, et qualiscunque Missarum, cæterique spiritalis exercitii consuetudo circa defunctos apud nos tenetur, pro illius anima omni tempore tanquam filii persolvemus aa.
- Fratrum Casæ-Dei subtus Carnillionem prope Gratianopolim.*
- 15 Nos fratres, et servi servorum Casæ-Dei habitantes in cellula beate Mariæ, quæ alio nomine dicitur Cornelio bb, et est vicina eremo Cartusie, pro sanctitate tanti Viri, cujus doctrina, et exemplo stirps tanta in Christo fructificavit, septem diebus celebrabimus Officium et Missas, et dabimus panem et vinum cum cæteris ferculis pauperibus, sicut uni ex fratribus nostris, et memoriam anniversariam ejus in catalogo nostro scribemus.
- C *Fratrum S. Ruffi in costa S. Andreae.*
- 14 Nos fratres ex canonicis sancti Ruffi, commorantes in quadam cellula sancti Andreae, quæ vulgo Costa vocatur cc, pro piissimi anima Brunonis, per septem dies continuos Matutinas, et Missas celebrabimus dd, et sicuti uni ex nobis pro ejus animæ solatio præbendam ee dabimus, et in catalogo fratrum nostrorum nomen ejus habebimus.
- ff *Athanacensis cænobii Lugduni ff.*
- 13 Athanacensis vero cætus, divino oraculo præmonitus, pro anima religiosi Deoque dilecti Brunonis generale Officium gg, simulque preces, et orationes persolvit, et conscriptis cum eo fratribus obsequia commendationis exhibuit.
- Majoris ecclesie Lugdunensis.*
- 16 Sic mors prudenti parit, velut insipienti.
- Prudens Bruno fuit, sed cito morte ruit. D
Nempe jacet Bruno tumulo depressus in uno,
Qui quantum potuit, justitiæ studuit.
Floruit et vita factus simplex eremita.
Si fuit iste reus, tu sibi parce Deus.
Cui dantur frustra pro Psalmis carmina pulchra,
Plus prodesset ei ter Miserere mei.
- S. Mariæ Blesensis hh.* hh
- 17 Non est deflendum, nec patris morte dolendum.
Non obiit Bruno, qui partem fixit in uno ii.
Hunc Deus excepit, comitem pia turba recepit.
- S. Petri Cliviensis cænobii kk.* kk
- 18 Jure dolor poni debet pro morte Patroni ll.
Gaudeat et mater, gaudet ut ipse pater.
Fecimus obsequium, quod chartula jussit agendum. E
Et nobis iidem vos faciatis idem.
- S. Romani de ecclesia Lugdunensi archidiaconi mm.* mm
- 19 Domne tibi Bruno, qui semper rege sub uno
Sacram servasti legem, nec eam violasti,
Finis adest vitæ, tristantur ob hoc eremita.
Sunt tibi post fatum summæ data gaudia vitæ.
Non ergo pro te gemitus edant eremita.
Nam mundo vivens loca deserta subiisti.
Nunc cælos nactus letaris in agmine Christi.
- S. Vincentii Cabillonensis ecclesie nn.* nn
- 20 Cum bene præteritam testetur littera vitam,
Et cum posse mori nulli dematur honori,
Fletus deponi debent pro morte Patroni.
Namque Deus sedem superam sibi tradidit ædem. F
Nunc igitur, fratres, Psalmos Missasque carentes
Reddamus Christo laudes et carmina nostro,
Ut prosit cunctis, quod nos adolebimus isti.
- S. Mariæ Belvensis ecclesie oo.* oo
- 21 Ivit ab hac vita Bruno simplex eremita;
Tollitur arce poli, terris super astra relictis,
Et sic cum Christo mundo requiescit ab isto.
Orans pro cunctis viventibus, et modo functis pp.
- S. Anthonii Conteiensis qq.* qq
- 22 Quicquid habet mundus, quicquid vitale vocatur,
Si bene discrevi, sub mobilitate moratur.
Unde sub incerta mutabilitate tenemur.
Res quoque non stabiles et nos et nostra videmur.
Volvitur in fati, volvuntur fata diurna.
Ipsa

A Ipsa quidem titubant, quasi commoveantur
in urna.
Dulcedo mundi res labilis et metuenda,
Et sibi suppositi velut ignis flamma cavenda.
Accipiunt omnes tali dulcedine letum.
Dulcedo pereat, quæ confert fel et acetum.
Decipit hæc cunctos sibi grata compede jun-
ctos,
Deceptis tandem mercedem donat eandem,
Merces illa quidem datur omnibus exitus
idem.
O miser omnis homo, quamvis, quod deci-
pieriis,
Cernas, ipse tamen modicum curare videris,
Et probo deceptum te lumen cordis habere.
Obscuratur enim, possis ne damna videre.
Nec retinenda tenes, nec vis removeada mo-
vere.

Heu miseræ mentes, metuenda parum me-
tuentes,
Quæ breviter curant, quæ longo tempore du-
rant,
His nimis intentæ, quæ sunt mutata repente!
Mors, timidum nomen, miserabile præbuit
omen

B Ventura genti primo male nota parenti.
Mors subit, et moritur vivens, nec finis ha-
betur
Certus in hac vita : Bruno probat hoc ere-
mita.
Bruno ruit, cui sylva domus, cibus herba
fuere;
Qui, quia mundus erat, mundum contempsit
habere.
Sancta parens Christi, quæ sola Deo pla-
cuisti,
Concedas, ut ei data sit sedes requiei.

Ejusdem.

25 Bruno Dei cultor, vitiorum nobilis ultor,
Ante Dei faciem possideas requiem.
Lector securus quia nunc sospes subiturus,
Huic completa tamen debita dicat amen.

S. Petri Carnotensis rr.

C 24 Concio Sylvestris, lachrymarum parce
fluentis,
Pastoris vita, fidei cultu redimita,
Votum lætandi nobis dat, non lachrymandi.
Si mundo moritur, paradisi sede potitur.
Perdomuit carnem; dum cæli tendit ad ar-
cem,
Se sociat Christo, mundo dum migrat ab
isto.
Si qua tamen carnis violavit viscera Patris
Culpa, licet parva, tergat miseratio larga
Ejus, quem toto properavit cernere voto.
O miles Christi, qui pugnæ victor abisti,
Quam bene certasti, quia certando superasti!
Spernens terrena, stipendia carpis amœna,
Vivis et exultas, et ad aulæ limina pulsas.
Christe, tuo fesso, quia te petit, obvius esto
Dans illi requiem, dans sine fine diem.

S. Dionysii prope Parisios.

25 Si prosa, vel versus possent conferre salu-
tem,
Nec prosa, nec versus tollent tibi, Bruno, sa-
lutem;
Octobris Tomus III.

D Nam prosa vel versus de te volat ore dicaci,
Quæ tibi sic prosunt : serpentis ab ore mi-
naci
Si tormentari prohiberent, atque vorari,
Sic prosa, vel versus possunt conferre sa-
lutem.
Cum strepitu vocis sonet ergo melodia cor-
dis,
Ut prosa, vel versus, quod continet, id medi-
temur,
Quodque sonat, fieri Dominum de corde
precemur.
Bruno digne pater, ut eo salveris ab igne,
Qui non justorum, sed semper erit reprobo-
rum.
Et si quid minus est, quod non perfectio do-
net,
Id tibi donari defectibus et superaddi
Nostra tuis possit devotio, si Deus audit.
Sed Deus audiet, et faciet, quia justa roga-
mus.
Audiat ergo Deus, et det, quæ justa rogamus,
Ut tibi fine carens cælestis lux tribuatur
Et tecum nostris, et cunctis hic titulatis.

S. Germani Parisiensis Ep. ss.

26 Mentibus in nostris deberet semper haberi
Lux, in qua reprobi mala tollent, seu bona
justi.
Hanc timuit Bruno, sophiæ qui verus ama-
tor,
Exiit hic veterem mortali carne parentem.
Ipsam de terra Christus devexit ad astra.
Serve Dei Bruno, te suscipiat tuus auctor.
Perpetua possis uti requie paradisi.
Hanc habeant omnes nostri cunctique fideles.

S. Maglorii Parisiensis tt.

27 Occiduis morbis resolutis, cur dolet orbis?
Consumpta pœna, si pace fruuntur amœna,
Non opus est flendi, quia gaudent luce per-
enni.
Est homo laudandus : tamen est hac voce ju-
vandus,
Parce Redemptor ei terrenæ materiei.

S. Petri Fossatensis uu.

28 Anima jus in Christi nomine requiescat in
pace. Amen.
Nil prosunt animæ, versus si fecero mille,
Vos orate tamen, pace quiescat, amen.

S. Crucis sanctique Faronis Meldensis xx.

29 Cognitus iste satis doctrina erat atque
beatis
Moribus et vita Bruno sapiens eremita,
Principiis primis, summis, fulgebat et imis.
Post monachus factus, jam cælica gaudia na-
ctus.
Ecce jacet Bruno tumulo conclusus in uno.
Nam sic tolluntur sapientes, dum moriuntur,
In domini castra, pollentia desuper astra.
Nullus miretur, si Bruno sanctus habetur :
Hoc meruit vita dici simplex eremita.
At si peccavit, quod nequum forte piavit,
Hoc sibi condonet Dominus, cæloque co-
ronet.

A S. Petri Casiacensis cœnobii yy.

99 50 Qui pro salute hominum dignatus est fieri Homo, dignetur concedere veniam vestro Patrono.

ANNOTATA.

a De modo, quo, rationeque, ob quam Titulos funebres seu datas ad epistolam encyclicam, qua S. Brunonis obitum quaquaversum nuntiaverunt ejus discipuli, responsorias etiam hic edere visum sit, consule Commentarium prævium num. 24 et seq., ubi etiam invenies, unde, quid de hisce generatim sentiendum sit, status.

b Lubinus in Brevi abbatiarum Italiæ Notitia pag. 296 recenset Ordinis S. Benedicti abbatiam, Titulo S. Salvatoris Montis Amiati insignitam atque in territorio et diœcesi Clusina Veteris Etruriæ sitam, quam anno circiter 745, uti in Episcopis Clusinis tom. III Italiæ sacræ Ughellus et post hunc Mabillonius tom. II Annalium Benedictinorum lib. xxii, num. 24 docet, Rachus seu Ratchisus, Longobardorum rex, fundavit; fuisse autem ex hac abbatiâ fratres, quorum nomine funebres hic Sancti Titulus signatur, mihi viri non indubitatum apparet, licet interim monasterium, cujus illi fuerunt, non Mons Amiatius, sed unius literulæ suppressione Mons Amatus hic appelletur.

c Id est, Officium, pro defunctis cani solitum, prout id hodieque vocatur.

d Vox hæc catalogum hic significat, cui defunctos, pro quibus specialiter orare statuerant, monasteria ecclesiæ solebant inscribere.

e Abbatia est Lucanæ seu Lucensis in Italia diœcesis, Titulo S. Salvatoris nobilis sæculoque x fundata. Adi in abbatiarum Italiæ Brevi Notitia pag. 154 Lubinum, qui tamen abbatiam illam seu monasterium, non Fisciclensem, sed vel Fisciclensem, vel Ficiseli, aut etiam Ficoclensem appellari, ibidem docet.

f In epistola encyclicâ, obitus S. Brunonis nunciata, jam supra Titulis funebribus præmissa, petunt Calabrimi ejus discipuli, ut, qui, hac accepta, anniversarium defuncti Patris sui diem essent acturi, ii, non rotulo, præfatam epistolam complectenti, sed chartæ separatæ sese seu suas ad eandem responsorias inscribant: quare, cum facile factum esse queat, ut e duobus monasteriis, Fiscicleni nimirum et Montis Amati, utpote haud procul admodum invicem distantibus, unum proxime post alterum, qui epistolam encyclicam, obitus S. Brunonis nunciata, circumtulit, adierit, anniversariumque Brunonis diem sese celebratura, eadem duo monasteria in suis ad hanc responsorias seu Titulis funebribus promittant, puto hosce eo ordine, quo hic ponuntur, eidem chartæ separatæ fuisse inscriptos; quod etiam existimo quantum ad nonnullos alios, inter titulum proxime sequentem, et Titulum quintum decimum interjectos, quibus expresse anniversariæ Sancti lucis celebratio promittitur; qui enim dictam epistolam encyclicam circumtulit, ex Etruria, duo præfata monasteria, Fisciclensem nimirum et Montis Amati, complectente, Lugdunum petiit; quare cum loca sacra, quorum Tituli isti sunt, haud multum a via, quæ ex Etruria Lugdunum ducit, abducant, tunc ea omnia, idque eo ordine, quo idem hic subduntur, verosimillime adit.

g Sunt, qui velint, Rangerium, cujus hic Titulus nomine insignitur, eum ipsum esse Range-

rium, qui, postquam Sanctus noster Rhegiensem, ad quem anno 1090 electus fuerat, archiepiscopatum recusasset, ad cathedram hanc, uti apud Ughellum tom. IX Italiæ sacræ in archiepiscopis Rhegiensibus videre licet, fuit promotus; verum Ms. de S. Brunone Tractatus, quem Carthusiani hujates mecum communicaverunt, auctor anonymus censet, Rangerium, qui Titulum hunc scripsit, seque in hoc S. Brunonis discipulum vocat, esse potius illum Rangerium, qui, quemadmodum Ughellus tom. I Italiæ sacræ in Episcopis Lucensibus docet, anno 1098 Lucensem cathedram occupabat, annoque 1112 excessit e vivis. Et vero cum inter duos Titulos, eidem chartæ separatæ (adi dicta ad lit. præced.) inscriptos, quorum altero a Fiscicleni diœcesis Lucensis monasterio, altero a S. Frigidiani cœnobio, in ipsa ex dicendis civitate Lucensi sito, anniversaria Sancti commemoratio fuit promissa, Titulus Rangerii nomine notatus, quo factum pariter id fuit, medius hic ponatur, fuerit verosimiliter et hic eidem chartæ separatæ inscriptus; quod cum ita sit, Rangerius, qui eum scripsit, aut in dicta civitate Lucensi aut ab ea haud procul, cum id fecit, verosimiliter exstiterit, satque proinde probabilis laudati auctoris anonymi opinio potest videri, licet interim nullo modo pro certa queat haberi, quod nec ex ipso, de quo hic, Titulo, nec ex inscriptione, quam hic præfert, Rangerium, quem habet auctorem, episcopum exstisisse, constet.

h Intra civitatis Lucensis muros, quemadmodum Lubinus in Abbatiarum Italiæ brevi notitia pag. 192 docet, monasterium, sæculo sexto fundatum, concluditur, quod S. Frigidiani seu Frigidiani appellatur: quin adeo hujus ipsius sit præsens funebres Sancti Titulus, dubitandum non apparet.

i Nescio an, qui hunc Titulum scripserunt, anniversariam Sancti lucem sese acturos hac loquendi formula non promiserint. Ut sit, promissum equidem id fuisse videtur tam hoc, quam duobus adhuc aliis, rem pariter diserte non experimentibus, funebribus Titulis, sexto nempe et nono, quorum alter monasterii S. Sepulchri, alter ecclesiæ Segusiensis est, cum enim omnes tres pluribus Titulis, qui chartæ separatæ (vide dicta ad lit. f) fuere inscripti, interserantur, fuisse eos eidem chartæ separatæ pariter inscriptos, verosimile apparet; hoc ipso autem, quod chartæ separatæ fuerint inscripti, sese illi, qui eos scripserunt, anniversarium Sancti diem celebraturos, promississe videntur ex iis, quæ ad lit. f dicta sunt.

k Id est, ecclesiæ cathedralis. Adi Cangium in Glossario mediæ et infimæ Latinitatis ad Vocabula Ecclesiæ matrix.

l Adi Annotata ad lit. d.

m Cum ecclesiæ cathedralis Placentinæ Titulo proxime subdatur hic Titulus, monasterium S. Sepulchri, cujus nomen præfert, aliud indubie quemadmodum ex modo dictis ad lit. f et t facile colliges, non est, quam, quæ nomine illo insignitur, Placentina Ordinis S. Benedicti abbatia, anno 1036 fundata, ut Lubinus in Abbatiarum Italiæ brevi Notitia pag. 500 docet.

n Vide dicta ad lit. i.

o Monasterii hujus notitiam nusquam invenire quivi; id tamen inter Placentiam et Clusinum diœcesis Taurinensis cœnobium, cujus Titulus proxime hic subjungitur, situm fuisse existimo ob ea, quæ supra notari ad lit. f.

p Lubinus

- A p *Lubinus in Abbatiarum Italiae brevi Notitia duas Ordinis Benedictini abbatias, a Clusa nomen habentes, quarum altera S. Victori, altera S. Michaeli sacra est, pag. 404 recenset; quin autem harum posterior sit Clusinum hic memoratum monasterium, dubilandum non est, tum quod ea sola Sancto sit antiquior, tum quod Titulus subjectus hunc includat versiculum: Ut sibi det requiem, Michaelae precante, perennem.*
- q *Id est, quotidie.*
- r *Id est, Officium triginta Missarum, diebus totidem pro defunctis absolvendum. Adi Cangium in Glossario medicæ et infimæ Latinitatis ad vocabulum Tricenarium.*
- s *Segusium, incolis Susa, urbs Italiae est in Pedemontio ad radices Alpium Cottiarum, quibus in Sabaudiam et Galliam est transitus. Cum urbs illa eo tempore, quo Sanctus noster obiit, seu sæculi xii initio præter S. Justi abbatie ecclesiam plures adhuc alias, quarum tamen nulla erat Cathedralis, fuerit complexa, an et quam harum in particulari, et an non omnes potius simul hic designentur, definire non possum. Anne forsitan abbatie S. Justi ecclesia, quod illius abbas, ut in S. R. E. Cardinalium, archiepiscoporum et Pedemontanæ regionis chronologica Historia cap. 22 Franciscus Augustinus ab Ecclesia docet, episcopalia jura non pauca Segusii exerceret, Segusienensis ecclesia per excellentiam nominatur?*
- t *Adi iterum dicta ad lit. i.*
- u *In Geographica Delphinatus vicinarumque regionum Tabula, historicis, quæ anno 1711 Parisiis prodire, monumentis præfixa, Segusio haud procul Lugdunum versus occurrit Ulcium, pagus haud dubie, qui, in aliis Delphinatus geographica tabulis eodem situ positus, nomine Gallico Oulx distinguitur. Fratres adeo, qui pagi illius ecclesiam, S. Laurentio sacram, administrabant, seu præposituram incolebant, Titulum hunc (adi dicta ad lit. f) verosimillime scripserunt.*
- x *Id est, ni fallar, Officium de Defunctis, quod Vigiliis vocant, una cum triginta Missis. Vide etiam dicta ad lit. r.*
- y *Cartusie eremus scilicet, quam Sanctus, priusquam in Calabriam secesserit, inhabitavit, in diocesi Gratianopolitana sita est.*
- C z *Diem nempe. Adi Cangium in Glossario medicæ et infimæ Latinitatis ad Vocabulum Trigesimum.*
- aa *Anniversarium sancti Patris sui diem sese acturos, sat aperte etiam hic promittunt religiosi eremi Cartusie incolæ.*
- bb *Cellula hæc seu Prioratus, a celeberrima Ordinis S. Benedicti in Arvernia Casæ-Dei abbatia dependens, Gratianopolitanae urbis parti, Lugdunum respicienti, ad dexteram Isaræ fluvii ripam adjacet, quemadmodum disco e laudata ad lit. u Delphinatus Tabula geographica.*
- cc *In eadem Tabula geographica Gratianopolim inter et Lugdunum locus occurrit, Costa S. Andreae vocatus, qui proinde aut ipsa est, quæ hic memoratur, cellula seu Prioratus, a S. Rufi monasterio, prope Valentiam modo sito dependens, aut hunc certe, si adhuc subsistat, complectitur.*
- dd *Officium, quod olim Septenarium vocabant, quodque per septem dies continuos pro mortuis agebatur, hic promittitur. Adi Cangium in Glossario ad vocabulum Septenarius.*
- ee *Præbenda, ni fallar, hic significat eleemosynam, portione monachica, seu monasterii constantem; ut fratres, quorum hic Titulus est, per septem sese dies tantum cibi ac potus, quantum interea ipsorum communitas esset sumptura, pauperibus esse daturos, etiam promississe videantur. Adi Titulum xi.*
- ff *Olim extra Lugduni muros erat, modo ipsis inclusum est hoc Ordinis Benedictini monasterium, ad confluentes Araris et Rhodani sæculo vi aut etiam citius constructum. Consule Galliam Christianam auctam tom. IV, col. 255.*
- gg *Id est, Officium solemniori, quo potest, ritu pro defunctis celebratum. Adi in Glossarii Cangiani Supplemento Carpentierum ad vocabula Officium generale.*
- hh *In civitate Blesensi, quemadmodum Gallia Christiana auctæ scriptores tom. VIII col. 1588 docent, conspicitur canonicorum Regularium, cui sæculo ix canonici seculares serviere, abbatia, Beata Maria Blesensis aut etiam Burgus-medius appellata. Isthæc haud dubie per S. Mariam Blesensem hic designatur.*
- ii *Alludi videtur ad illud Lucae 10, v. 42 Porro unum est necessarium. Maria optimam partem elegit.*
- kk *Cum monasterium, quod Cluniacense vocetur, nusquam inveniam, in modum, quo scriptum est hoc nomen, mendum irrepsisse puto proque Cluniacensis legendum Cluniacensis; ut hoc anno 910 conditum monasterium hic designetur.*
- ll *Id est, magistri, domini aut etiam Prioris.*
- mm *Quid hæc Tituli subjecti sibi velit inscriptio, haud satis intelligo.*
- nn *Cabilonensis seu Cabillonensis cathedralis ecclesia jam inde ab anno 541 S. Vincentii martyris, priori, quod habuerat, S. Stephani relicto, nomen accepit; ut alia haud dubie quam hæc in isthac inscriptione non designetur.*
- oo *In civitate Belvensi, seu, ut modo communius scribitur, Bellovacensi præter ecclesiam cathedralam, S. Petro Apostolorum principi sacram, sex sunt ecclesie collegiate, quarum una sanctissimæ Dei genitrici Mariæ dedicata est; ut ad hanc, ni forte hic Belvensis pro Belnensis perperam scriptum sit, urbisque adeo Belnæ, quæ in Burgundia a civitate Cabilonensi haud admodum procul sita est, ecclesia SS. Dei Genitrici sacra designetur, subjectus Titulus verosimillime spectet.*
- pp *In cælum receptum esse S. Brunonem, orareque ibi pro viventibus, haud obscure in hoc Titulo indicatur. Idem etiam fore fit in quatuor Titulis proxime prægressis, infraque in multis aliis, quod sane eum proxime etiam post suum obitum pro Sancto a non paucis habitum fuisse, argumento est. Consule etiam Comment. prævium num. 749 et Sancti Vitam a Surio scriptam num. 43.*
- qq *Anne hic forte curata, quæ in generali diocesis Ambianensis beneficiorum Catalogo, anno 1648 Parisiis excuso, pag. 22 recensetur, Contiensis seu Contiacensis S. Antonii in Picardia ecclesia designatur?*
- rr *Jam ante sæculum x, uti in Gallia Christiana aucto tom. VIII, col. 1215 videre licet, ad radices montis, cui urbs Carnotensis superimposita est, existit Ordinis Benedictini monasterium, quod Sanctus Petrus in Valle appellatur. Hoc ipsum haud dubie S. Petrum Carnotensem hic designatur.*

ss Aliud

A ss *Aliud Parisiis S. Germani, Parisiensis episcopi, seu templum, seu monasterium non est, quam quod S. Germanus a pratis dicitur; quare hoc, quod jam inde a saeculo sexto fuit fundatum, in hac subjecti Tituli inscriptione designari puto.*

tt *Exstructum modo est hoc, quod diu ante S. Brunonis aetatem fundatum fuerat, Parisiense monasterium. Adi Galliam Christianam auctam col. 506 et tribus seqq.*

uu *Additur in Basileensi horum titulorum editione: Quo loco sanctus Maurus beati Benedicti discipulus corpore quiescit; ut adeo monasterium, quod hac inscriptione designatur, aliud non sit, quam Fossatense S. Mauri, quod saeculo nono, uti Galliae Christianae auctae scriptores tom. VII coll. 289 et 284 docent, fuit exstructum modoque est abolitum.*

xx *Amplam hujus monasterii, quod S. Brunone multo est antiquius, notitiam subministrant Galliae Christianae auctae Scriptores tom. VIII col. 1688 et binis seqq.*

yy *Hoc monasterium, quod ad lavam Matronae ripam duabus leucis infra Castrum-Theodorici in diocesi Suessionensi situm est, saeculo nono, imo octavo, creditur antiquius. Adi Galliae Christianae auctae scriptores tom. IX col. 427 et seqq.*

SECTIO II.

a *Titulus ecclesiae S. Mariae Carnotensis a.*

Ecclēsiae murus Bruno fuit haud ruiturus: Nam bonus, atque piæ mentis fuit, atque sophiæ.

Doctor erat verus: fleat ipsum plebs bona clerus.

Justus, sincerus, morum gravitate severus
Mortuus est Bruno, pugnando rege sub uno.
Qui sic pugnavit, Ducis hostes quod superavit,

Cujus miles erat, quapropter præmia quærat
A duce Sanctorum lætissima regna polorum.
Et nos mille modis, Psalmis oremus, et odis,
Ut det Christus ei lucem summæ requiei.
Nam si promeruit hanc mercedem quis habere,

C Nullus Brunonem putet hac mercede carere.

b *Versus scholares b.*

52 Quis fuerit Bruno, momento temporis uno,

Nescius, huc veniat, discere si cupiat.

Iste fuit justus, sapiens nimis, atque venustus;

Sed nulli nocuit discere, quod potuit.

Cui pia vota damus, nostrumque patrem rogitamus,

Ut fugiens rabiem, possideat requiem.

Si Bruno vixit, sicut vixisse putatur,

Vivat in æternum, paradisi sede fruatur.

Flos erat hic patrum, solamen, gloria fratrum,

Veri sectator, divinæ legis amator,

Semita justiciæ, fons hic, et origo sophiæ,

Lux, speculum mundi, rerum sublime cacumen,

Labentum baculus, miserorum dulce levamen;

Nec mens fracta malis, nec erat nimis alta secundis.

Hic sibi non vixit, sed mundo, quem bene D
rexit.

Non hic, sed vita spoliata flet hoc Eremita.

Vita non eguit, qui mundo, non sibi, vixit.

Ut narrem breviter, quis narret sufficienter?

Quam phœbe phœbo, quam cetera sydera
lunæ,

Tam totus mundus assit * tibi, Gallice Bruno c. * cessit

S. Margaritæ canobii d.

53 Cum Patre sit Nota laus et cum Flamino
sacro,

Mundum sustentat, cœlum ditone gubernat.

Angeli cum seraphim, pariterque beata cherubim

Cum ceteris sanctis, justis, simul atque
beatis.

Occurrant illi simul exultantes, et læti.

Et tamen cum ipsis, astan tibus undique turmis,

Virtutum thronis, et potestatibus justis

Vere beatificent Dominum, regem quoque
laudent,

Inclyti Brunonis adsint animæque parati.

Abraam mox, Isaac, et Jacob, Job et Helias,

Esaii, Daniel, David, sanctissimus Johel,

Abacuc, Abdias, Sophonias et Hieremias

Cum vatum ceteris sistent obtutibus Christi.

Supplices, et læti deposcant dono ditari,

Et nos cum ipsis demus pia cantica laudis

Quamvis indigni, mereatur luce beari;

Exultat cœlum, terra gemit, nunc, et resultat.

S. Mariæ novi monasterii e.

54 Nos fratres novi monasterii, sicut postu-
lastis pro Patre vestro, sanctæ recordationis viro
domino Brunone, clementia Domini prompto
animo exorabimus.

S. Benigni Divionensis f.

55 Est quia surgendum, non est de morte do-
lendum.

Parcere mors nescit, justus bene morte qui-
escit.

Mutua vota damus, nostris eademque roga-
mus.

S. Stephani Divionensis g.

56 Qui regit omne, quod est, hunc noxa sol-
vat ab omni.

Hunc societ justis, qui regit omne, quod est.

Quæ petitis vestris, eadem persolvite nostris

Obsequia, Psalmos, cantica, vota, preces.

Spiritus in cœlo Brunonis suscipiatur

Et sit cum Christo, dum vixit, quem seque-
batur.

Impetret et nobis, quod se possimus adire,

Quos cupit hic mundus peccati facee perire.

S. Petri Besuensis h.

57 Transit ab hac vita Bruno summus ere-
mita,

Quem deflent cuncti sapientes atque periti.

Hic sapiens vixit, sapiens et alta migravit.

Jam

- A Jam cælum teneat, jam Christo sedulus astet,
Pro sibi devotus securus fratribus orans.
- i *S. Mariæ Castellionensis i.*
- 58 Bruno vir hic magnus fuit ac simplex, velut
agnus,
Qui mundum cernens vilescere cunctaque
spernens
Vitam mutavit corpusque fame maceravit.
Post monachus factus, eremi vastissima na-
ctus,
Hanc linquens sedem cæli conscendit ad
ædem,
In qua detur ei locus optatus requiei,
Et si quem læsit vel si quod crimine adhæsit,
Hoc condonet ei gratia magna Dei.
- k *Lingonensis ecclesiæ episcopi k.*
- 59 Robertus Lingonensis ecclesiæ servus, ro-
gabatur ejusdem ecclesiæ canonicos et sacerdotes,
B monachos, eremitas, in episcopatu Lingonensi
Domino servientes, ut orent pro anima charis-
simi magistri sui Brunonis, et eleemosynas pau-
peribus largiantur memoriamque obitus sui,
in quibus poterit, ecclesiis, scriptam observari
faciet.
- l *S. Mariæ Molismensis l.*
- 40 Tempore disposito migrat de corpore Bruno,
Cujus, dum vixit, vita Deo placuit.
Subveniant illi, quibus est permissa potestas,
Ut sit ei requies et sine fine dies.
Nostris versiculis, qui habitamus Molernium,
addentes vobis, qui estis Turri, innotescimus,
quod pro domino Brunone, patrono vestro, no-
stro autem familiarissimo m, Missarum solemniam
diebus triginta celebravimus, ejus etiam obitus
anniversarium diem in catalogo fratrum nostro-
rum conscripsimus.
- m
- n *S. Michaelis Tornodrensis cœnobii n.*
- C 41 Mors pia justorum, fruitur quia regna po-
lorum,
Morte sua sacro sociatus in agmine Bruno
Vivat et in requie potiatur dona sophiæ,
Gaudeat hic felix, videat faciem quoque Pa-
tris,
Cernere quam Christus faciet sine fine beatos.
- o *S. Germani Antisiodorensis o.*
- 42 Mansio Brunonis sit perpes cælitus omnis,
Cumque Deo vita fiat ei socia,
Nobis vota dari semper curate precari
Illius meritis sedibus æthereis.
- p *S. Stephani Antisiodorensis p.*
- 45 Bruno Pius pastor, puræ pietatis amator,
Dæmonis ignitas superavit ubique sagittas,
Subjectis largus fuit hic nimis et sibi parcus,
Factis implebat, quidquid per verba docebat,
Non se prælatum, sed se cupiebat amatum,
Gaudeat in cælis, quia vixit corde fidelis.
- S. Mariæ et S. Joannis Reomensis cœnobii q.*
- 44 Dans bona Christie, poli famulo da regna
Brunoni,
Mutanti florem mundi cunctumque decorem
Deserto vili, quod regno charius illi
Hac fuit in vita. Jam cessant plurima scripta:
Debita doctori reddantur vota Brunoni,
Atque suis cunctis nostris quoque reddite fun-
ctis,
Christi veraces famuli justique sequaces,
Qui charam fortis eremum colitis modo Tur-
ris;
Quæ vos, ut vestrum, perducet ad astra Ma-
gistrum.
Notum sit vobis, charissimi, nos Reomenses fra-
tres vestri memoriam Patroni in Missis et ora-
tionibus triginta egisse diebus, ipsiusque nomen
cum nostrorum nominibus fratrum, sicut decet,
scripsisse.
- Lamberti abbatis Pultariensis r.*
- E 45 Ego frater Lambertus, Pultariensis mo-
nasterii ex necessitate Apostolicæ obedientiæ
servus et procurator exiguus, hujus eximii ma-
gistri Brunonis in litteralis doctrinæ scientia a
primordio meæ conversationis de seculo in eru-
ditione Catholicæ conversationis et veræ religio-
nis discipulus, ejusdem piissimi Patris nostri et
informatoris memoriam in septenariis et tri-
cenariis Officiis et anniversaria die sui obitus,
cum canticis spiritualibus, et pauperum refocil-
latione quotannis recolenda, cum commissis
mihi filiis et fratribus procurare et devote pro-
sequi non fatigabimur, et quos poterimus, ad
orandum pro eo excitabimus s.
- S. Petri Aremarensis cœnobii t.*
- 46 Fons et origo boni, Jesu, pius esto Brunoni,
Ne leo tangat ovem, fer, bone Pastor, opem,
Agnus Bruno tuus sit, sit non dæmonis hædus,
Si meruit pœnas, parce reo, bonitas.
- S. Petri Trecorum u.*
- F 47 Ut titulus dicit, mundi tentamina vicit
Bruno vir sapiens, jussa Dei faciens.
Sprevit opes multas, sibi nec fuit ulla facul-
tas,
Sed quicquid potuit, fratribus exhibuit,
Fugit ab hac vita, monachus fit et hinc ere-
mita.
Dum sic abstinnit, regna poli meruit;
Sed quia jure pari decet hoc pro fratre pre-
cari,
Pescimus ut requies sit tibi quæque dies.
- S. Petri insulæ Germanicæ x.*
- x 48 Mortua, mors, utinam vel carcere clausa
fuisses,
Nec tantum mundo Doctorem surripuisses,
Pro quo nos petimus Christum, fontem boni-
tatis,
Ut det Brunoni munus solitæ pietatis.
Christe,

A Christe, Patris Verbum, regnum concede super-
pernum
Brunoni famulo, qui se tibi pectore puro
Vivens conjunxit mundanaque gaudia sprevit.
Nos igitur, fratres, eremitica claustra col-
lentes,
Quod nos pro vestris facimus, nunc reddite
nostris,
Subtracti leto potiantur quo paradiso.

y *S. Stephani Catalmiensis ecclesiae γ.*

49 Commisit protoplastus homo, cur postera
proles
Patris facta luens tendat in interitum?
Omnes intereunt, sed non omnes cruciantur.
Mors venit injustis, vita salusque bonis.
Hic igitur Bruno, vir sanctae religionis,
Mundum contemnens caelica promeruit.
Nos ergo Dominum devota mente precamur,
Ut, qui justus erat, justificetur adhuc.

z *S. Petri canobii de monte z.*

B 50 Nos gessit moriens Christus de morte re-
surgens;
Spes in morte Deus, gloria sola Deus.
Brunoni requiem tu confer, Christo, perhen-
nem,
Gaudia cum Sanctis sint sibi pro meritis.

aa *S. Basoli aa.*

51 Bruno polum subeat, quem strenua vita ve-
nustat,
Quo merito fidei gloria crescat ei.

S. Mariae Remensis metropolis.

52 Hic Pater eximius fundator religionis
Exemplar sese fratribus exhibuit,
Dans ille formam spernendi vilia mundi,
Caelstis patriae praemia dum sequitur;
Pro cujus culpa non credimus esse gemen-
dum,

C Quem jam gaudentem credimus in requie.
Nam si cui Sancto requiem bona vita meretur,
Huic quoque pro meritis summa datur re-
quies,

Qui cum multimode nostra polleret in urbe,
Solamenque suis atque decus fieret;
Cumque faveret ei fortuna per omnia, jam-
que

Hunc praefereamus omnibus et merito;
Namque benignus erat omnique peritus in
arte

Facundusque satis divitiisque potens,
Omnia postposuit Christo nudumque secutus
Christum, cum multis suscipit hunc ere-
mus bb.

Propterea requiem sibi credimus esse para-
tam;

Si tamen ulla levis haesit ei macula
(Nam patet, in terris nullum sine labe mo-
rari)

Hanc Deus abstergat dando sibi veniam.

Alius ejusdem ecclesiae.

55 Ut servire Joseph dominae contempsit amori,
Et fugit amplexus incestos mente virili,

D Sic contempta jacet, Bruno, tibi gloria mundi.
Amplecti dum te cuperet tibi brachia tendens
Multas mundus opes multos obtendit amores,
Tuque fuga lapsus, pompali veste rejecta,
Amplectens eremum vestiris forte beata.
Hunc tantum talem caelestibus esse sodalem
Credimus, hunc rogitat fratrum devotio tota,
Ut Domino pro se dignetur fundere vota :
Pars tamen interior si traxerit ab exteriori
Quid sordis, Deus, hoc pietatis dilue rore.

Item alius ejusdem.

54 Judicis examen venturi Bruno pavescens
Mundanas contempsit opes eremumque peti-
vit cc.

Atque suavis ibi fructus emisit odoris,
Ad Christum revocans quos gloria vana fe-
fellit.

Nocte dieque Dei praecipit invigilabat
Omnibus exemplar, eremi quos vita decorat.
O quam felici meriti mercede fruuntur,
Qui socii turmis caelestibus efficiuntur,
Lucis et inveniunt loca, quae sunt nescia pe-
stis,

In quibus aeternis celebrantur gaudia festis,
Ad quae suspirans hic dissolvi cupiebat,
Posset ut in Christo sic conregnare Beatis.

Denique finito certamine carne solutus
Optatisque fruens conscendit ad aethera liber.

Verum si quid ei terrenae sortis * adhaesit, * sordis
Quatenus ad tumulum * mercedis nil sibi * cumulum
desit,

Pulsemus Dominum precibus, quem cuncta
verentur,

Nulla quod inferni tormenta sibi dominantur.

Alius iterum ejusdem.

53 Iste vir Eliae par Baptistaeque Johanni,
Hic eremi cultor fuit et bonitatis amator,
Hic Abrahamae similis pius extitit atque fidelis;
Iste velut Petrus Domini mandata secutus
Omnia contempsit et Christo pauper adhaesit;
Maluit hic Christo pauper, quam vivere mundo
Dives, sicque Dei plene praecipit peregit.

Sed quia, quae mundi sunt, mors rapit omnia F
secum,

Mundo sublatum junxit caelestibus istum;
Nos vero Domini deprecamus pietatem,
Ut tanto Patri mundani si quid adhaesit
Pulveris, abstergat Deus illud fons pietatis.

Adhuc alius ejusdem.

56 Quem tenerum docuit mater Remensis
alumnus dd,

Propositi tenuisse fidem laetata Brunonem,
Migrantem ad Dominum lachrymis precibus-
que salutat.

SS. Martyrum Sergii et Bacchi Andegavensis ee.

57 Justi vel reprobi manet unica sors mo-
riendi

Et simul ad finem deducit transitus idem;
Sed judex operum sedes discernit eorum :
Vir bonus ad requiem transit, peccator ad
ignem.

S. Petri

- A
ff *S. Petri cœnobii puellarum ff.* mam hujus Viri Catholici ab omni solvat vin- D
culo delictorum.
- 58 Vitæ forma piæ, totius acerra sophiæ,
Bruno pater, vita si transmigravit ab ista,
Ad Domini nutum liquet illum carne solutum,
Qui justum merita voluit donare corona;
Quem licet æthereis fidamus inesse choreis,
Haud tamen obsequii deerunt solacia nostri.
- gg *S. Symphoriani martyris in urbe Remensi gg.*
- 59 Si quid lugere de morte juvetque dolere,
Tunc nos tristemur, super hoc quoque Patre
fleamus;
Sed quia nec luctus nec clamor ad æthera
ductus
Quemquam de morte valet ad vitam revocare,
Oremus Christum, pro nobis in cruce fixum,
Cælesti vita potiatur ut hic Eremita.
Scribimus hæc vobis et idem, petimus, date
nobis.
- B
hh *Ecclesiæ SS. Trinitatis hh.*
- 60 Ut petitis, fratres, a nobis, sic faciemus;
Sed Bruno cum Christo regnat, sicut reputa-
mus,
Quem cruce prælata sectatus hic est eremita,
Illecebris mundi constanti mente repulsis.
- ii *S. Dionysii Remensis ii.*
- 61 Cunctas liquit opes, cunctos simul orbis
honores
Pro te, Christe pater, pro cæli munere pauper
Bruno factus iter, quorum fuit ante magi-
ster kk.
- kk Quattuor ut fontes, ex una parte meantes,
Quos Paradisus habet, mundi per regna
fluentes
Exundant terras, sic hic quos imbuit, ornat,
Implet et informat, inflammat, dirigit, armat,
Cudit et illustrat et adhuc regit, excolit, aptat.
Syderis instar erat cunctis, quos ipse docebat.
C Inter Cælicolas Christi requiescat in aula.
- ll *S. Remigii Francorum Apostoli ll.*
- 62 Ne doleatis, oves, Pastoris funere flentes;
Nam non est flendus, fuerat cui vivere Christus
Atque mori lucrum superando dæmonis
astum,
Hic Pater eximius, nobis merito venerandus;
Nec solum nobis, sed quos sol flammeus urit.
Quem fovet ipse Deus, quem jam retinet pa-
radisus
In requie pacis, cur talem, quæso, doletis?
Raptus enim mundo donatur vivere cælo,
Et vivit vere, studuit quia vivere juste.
Conregnare tibi, Deus, annue, quæsumus, illi
Eterna requie dans tecum perpetuari.
- mm *S. Nicasii Remorum archiepiscopi mm.*
- 65 Deus, fidelium lumen et animarum, ani-
- SS. *Martyrum Timothei et Apollinaris nn.* nn
- 64 Hujus Doctoris fuit hæc vis cordis et oris,
Ut toto cunctos superaret in orbe magistros:
Sic meditando bonus fuit atque loquendo di-
sertus.
Huic se tota dedit sapientia totaque sedit
Hujus in arcanis dives penetralibus hospes.
Quod dico, novi, mecum quoque Francia no-
vit,
Et totus novit per climata quattuor orbis.
Hæc illum docuit res hujus spernere mundi
Et solum fecit perquirere gaudia cæli.
Huic si quid sordis de carnis lege cohæsit
(Nam cuncti penitus carnali lege gravamur)
Omnipotens tollat, qui crimina nostra relaxat,
Impleat atque sibi votum, quod semper ama-
vit.
- E
oo *S. Bartholomæi Apostoli in monte Or oo.* oo
- 65 Orbis amarescens claudescit pondere mor-
tis,
Et trahit ad speciem humanæ per devia sortis,
Mergit et exilio propriorum quæque tabe-
scens.
Unde tumescis, homo miser, hac ætate sene-
scens?
Fonte Caribdineo mergeris ad ultima finis,
Ac cinis in cineres solveris, ut umbra lucer-
nis.
Est labor ejus amor et inextricabilis error,
Defectu cujus animam complectitur horror,
Postquam nudata fuerit de carcere carnis
Vel satanæ ducibus, heu! circumsepta cater-
vis.
Quod metuens animosus in hoc discrimine
Bruno
Servitio penetrat eremum certaminis uno;
Liquit opes mundique decus, ne gloria pœna
Fiat in interitum, sed currens nectare vena
Dulcescat fluctus animi cordisque tenorem
In se constringens scelerum constringat amo-
rem
F Per cursus varios operum virtute bonorum,
Mortificando caput mortis cum jure malorum.
Quapropter meruit consortia Cælicolarum
Liber ab hoste stygis aut rerum tartarearum,
Et sociatur ei, per quem reparabitur orbis,
Quam longus meta tam purus denique morbis,
Quo requiescat amen misera de morte resur-
gens
Nec lædat serpens fœda prurigine turgens.

ANNOTATA.

a *Ecclesia Cathedralis Carnotensis beatam Ma-
riam in caelos assumptam, uti Gallia Christiana
aucta tom. VIII, col. 1091 me docet, veneratur
patronam; quare non aliam hic quam istam de-
signari puto ecclesiam. Porro cum inter hujus
Carnotensis ecclesiæ Titulum hic subjectum, Ti-
tulumque vigesimum quartum, qui monasterii
S. Petri, in Carnotensi civitate siti; est, nonnulli
alii Tituli, videlicet S. Dionysii prope Parisios,
S. Germani a pratis, Maglorii Parisiensis, S. Pe-
tri*

- A tri Fossatensis, S. Faronis Meldensis et S. Petri Casiacensis, in diocesi Suessionensi siti, interjiciantur, nec ullo modo verosimile appareat, eremi Turritanae fratrem, qui epistolam encyclicam, obitus S. Brunonis nunciam, circumtulit, in itinere, quod hunc in finem confecit, Carnotum iterum, postquam ex hac urbe Parisios, Meldasque deinde et Casiacum, diocesis Suessionensis cœnobium, se contulisset, fuisse reversum, certum apparet, Titulos funebres omnes, qui chartæ separatae, in Annotatis, sectioni præcedenti subnexis, ad lit. I memoratae, non fuere inscripti, non accurate eo ordine, quo in Rotulum seu Rollum (adi Comment. prævii num. 24) fuere conjecti, in Basileensi, quam sequor, editione recenseri: ii autem, qui hanc curarunt, ordinem illum maxime, ut apparet, interrumpere Titulorum nonnullorum interpositione, qui chartis separatis, quod iis anniversariae Sancti lucis celebratio promitteretur, erant inscripti. Res ex iis, quæ infra suis locis annotabuntur, magis patet.
- b Cuiuslibet olim cathedrali ecclesie sua erat schola, in qua, qui volebant, politiori litteratura aliisque scientiis imbuebantur. Titulus itaque, qui huic inscriptioni subditur, eorum est, qui ecclesie cathedralis Carnotensis scholam frequentabant.
- c Ne hinc inferas, S. Brunonem natione Gallum fuisse. Adi Commentarium prævium num. 42.
- d Additur in editione Basileensi: Quod situm est in eremo. Verum nec cœnobium, nec ecclesiam inveni, cui hæc inscriptio conveniat. Nec cœnobium istud asseverare ausim aut in diocesi Carnotensi aut prope illam situm fuisse. Neutrum enim ex eo, quod Titulus ejus hic Titulo ecclesie cathedralis Carnotensis subjungatur, potest concludi, cum Tituli funebres, chartæ separatae, de quo in Annotatis, sectioni præcedenti subnexis, ad lit. I, non inscripti, eo ordine, quo in Rotulo funebri, epistolam encyclicam, mortis S. Brunonis nunciam, complectente, positi fuere, non semper recenseantur, quemadmodum ad lit. a jam docui.
- e Nisi ad Novigentinam diocesis Laudunensis abbatiam, sanctissimæ Dei Genitricis nomine insignitam, annoque, ut Gallie Christianæ auctæ Scriptores tom. IX, col. 605 docent, 1076 fundatam, spectet Titulus subjectus, definire pariter nequeo, quodnam hic monasterium designetur, aut quonam circiter loco, quod hic Novi S. Mariæ monasterii titulo insignitur, situm fuerit. Causa quantum ad hoc postremum liquet ex iis, quæ ad lit. præced. dicta sunt.
- f Monasterium, S. Benigni nomine insignitum, cujus hæc est inscriptio Titulusque subjectus, in diocesi Lingonensi situm est. Adi Gallie Christianæ auctæ scriptores tom. IV, col. 668, qui id anno circiter 300 fundatum fuisse, ibidem docent.
- g Vetus secularis S. Stephani Divionensis in diocesi Lingonensi ecclesia, quæ, anno 1115 S. Augustini Regulam amplexa, anno 1611 a statu Regulari ad secularem est reversa, sua proprie nescit eordia, ut Gallie Christianæ auctæ Scriptores, qui hæc interim ab ineunte sæculo nono dumtaxat repetunt, tom. IV col. 732 docent.
- h Ordinis S. Benedicti monasterium hoc est, in diocesi Lingonensi quatuor ab urbe Divione leucis situm, quod sæculo septimo fuit exstru-
- ctum. Adi Galliam Christianam auctam tom. IV col. 705.
- i In suburbana (adi Galliam Christianam auctam tom. IV col. 770) civitatis Castellionensis ecclesia, quæ S. Mariæ nomine decorabatur, canonici primo a Brunone episcopo Lingonensi (in diocesi enim Lingonensi civitas illa sita est) sub sæculi decimi finem fuere instituti, indeque parochia ac tandem abbatia exstitit. Illa haud dubie hic designatur.
- k De hoc Lingonensi episcopo, cujus subjectus titulus est, videsis Commentarium prævium num. 96 et seq.
- l Celebre omni dubio procul hic designatur Ordinis S. Benedicti monasterium, quod Molismi aut etiam Molernii nomine distinguitur, quodque a S. Roberto, primo illius abbate, sæculo undecimo, quemadmodum ad 29 Aprilis, quo apud nos de hoc Sancto actum jam est, docuimus, multum jam propecto in finibus Lingonum Montembarrum inter et Musiacum in sanctissimæ Virginis Mariæ honorem fuit exstructum.
- m Hinc confirmatur opinio, quæ, S. Brunonem, Cartusianorum, institutorem, antequam in Cartusie eremum secederet, in Sicca-fontana solitudine aliquamdiu esse commemoratum, adstruit. Consule Comment. prævium num. 417.
- n Hoc Ordinis S. Benedicti monasterium, quod in diocesi Lingonensi in monte Voluto, urbi Tornodorensi imminente, situm est, anno 980 a Milone, Tornodorensi comite, cooperante Widrico diocæsano, instauratum fuit. Adi Galliam Christianam auctam tom. IV, col. 712.
- o Antiquissimum hoc Ordinis S. Benedicti monasterium in ipsa Autissiodorensi urbe situm est, fuitque diutissime ante S. Brunonis ætatem constructum, ut videre licet ex iis, quæ de eo Sammarthani fratres in Gallia Christiana antiqua tom. IV, pag. 477 suppeditant.
- p Cathedralis Antisiodori seu Autisiodori ecclesia S. Stephano sacra est. Hujus adeo esse puto subjectum Titulum; neque enim video, cujus alterius seu ecclesie seu monasterii esse queat.
- q Dubitandum non est, quin hic designetur Reomaense seu Reomense diocesis Lingonensis monasterium, quod, cum primitus sanctissimæ Virginis Mariæ fuisset dicatum, postea etiam a S. Joanne, primo suo abbate, qui id anno circiter 440 fundavit, appellatum fuit. Adi iterum Galliam Christianam auctam tom. IV col. 638.
- r De Lamberto abbate, cujus est Titulus subjectus, monasterioque Pultariensi, cui ille præfuit, videsis Commentarium prævium num. 97 et seq., uti etiam Galliam Christianam auctam tom. IV, col. 724 et seq.
- s Egrege enimvero sese gratum erga S. Brunonem, magistrum olim suum, hic præbet Lambertus, Pultariensis abbas; ut autem videas, quid per septenaria et tricenaria Officia hic promittat, consule, quæ post sectionem præced. ad lit. r et lit. dd annotata sunt.
- t Hoc Ordinis S. Benedicti cœnobium, quod in diocesi Trecensi quatuor ab urbe Trecassina leucis situm est, anno 857 fuit fundatum, quemadmodum videre est apud Sammarthanos fratres in Gallia Christiana antiqua tom. IV, pag. 78.
- u Cum nullus Trecis, qui S. Petri nomine insignitus sit, locus sacer præter cathedralem ecclesiam existat, hæc haud dubie hic designatur.
- x Loci hujus notitiam nusquam invenire quivi.

A y Catalaniensis pro Catalaunensis mendose hic scriptum puto civitatisque adeo Catalaunensis cathedralis, quæ S. Stephanum protomartyrem, ut Gallia Christiana aucta Scriptores tom. IV col. 858 et 859 docent, agnoscit patronum, ecclesiam designari.

z Situm est hoc monasterium in diœcesi Catalaunensi, eratque jam inde sæculo undecimo exstructum. Ad Gallia Christiana aucta Scriptores tom. IX col. 927.

aa Hoc monasterium, quod in diœcesi Remensi situm est, a S. Nivardo, Remensi archiepiscopo, anno circiter 675, quemadmodum ad primum Septembris diem, quo de illo apud nos actum, ostendimus, e visis sublato, exstructum fuisse docent Gallia Christiana aucta Scriptores tom. IX col. 496.

bb Hinc collige, Brunonem, cum in eremum secessit, non Parisiis, sed Remis, summos inter fortunæ secundæ favores fuisse versatum. Ad Commentarium prævium num. 454 et binis seqq.

cc Ad Parisiense defuncti, qui suam ipsemet damnationem denunciavit, prodigium hic alludi conjicit anonymus Tractatus de S. Brunone, a B Cartusianis hujatibus mecum communicati, auctor. Verum conjecturæ isti pro adstruenda ferali historia nullum roboris non inesse, ipsemet fatur is scriptor. Consule Commentarium prævium § 21.

dd Hinc colligimus, S. Brunonem, adhuc admodum juvenem, litteris operam in civitate Remensi dedisse. Ad Comment. prævium num. 34.

ee Monasterium, horum sanctorum Martyrum nomine insignitum, quod in civitatis episcopalis Andegavensis suburbio situm est, sæculo octavo fuisse constructum, ajunt religiosi illius incolæ. Ad in Gallia Christiana veteri tom. IV pag. 820 Sammarthanos fratres.

ff Duo olim in urbe Remensi S. Petri nomine distincta exstiterè sacrarum virginum monasteria, quorum alterum Superius, alterum Inferius nominabatur. Postremum ex his (vide Gallia Christiana aucta Scriptores tom. IX col. 478) verosimillime ætate S. Brunonis jam erat abolitum; primum adeo, quod sub finem sæculi sexti, uti apud dictos Scriptores tomo eodem col. 270 est videre, fuit exstructum, quodque modo adhuc superstes est, hic designari conjicio, ni forte, quod C tamen non puto, pro puellari, quod alibi situm est, cœnobio pronuntiandum potius sit.

gg Sæculo undecimo condita fuit hæc Ordinis S. Benedicti abbatia. Ad Gallia Christiana aucta Scriptores tom. IX, col. 807.

hh Quisnam hic locus sacer designetur, pro certo determinare non possum.

ii Remense hoc monasterium diu ante S. Brunonis ætatem fuit conditum, uti liquet ex his, quæ de illo Gallia Christiana aucta Scriptores tom. IV, col. 288 memoriæ produnt.

kk Brunonem exemplo suo effecisse, ut nonnulli, quos antea scientias seu sacras seu profanas docuerat, in eremum sese pœnitentiæ agendæ ergo receperint, non omnino inepte ex hoc funebri ejus Titulo conjeceris.

ll In urbe Remensi situm est insigne hoc monasterium, nec paucorum annorum cursu S. Brunonis ætatem præcessit. Ad Gallia Christiana aucta Scriptores tom. IX, col. 219 et seqq.

mm Est et hoc monasterium in urbe Remensi situm, ac S. Brunonis ætate longe antiquius. Ad iterum Gallia Christiana aucta Scriptores tom. IX, col. 204 et seqq.

Octobris Tomus III.

nn Remis existit collegiata ecclesia, quæ S. Timothei dicitur. Hæc, ni fallar, hic designatur.

oo Cum S. Bartholomæi nomine, quemadmodum Gallia Christ. aucta scriptores tom. IX, col. 481 docent, S. Theodorici monasterium, in monte, veteribus Gallis Or nuncupato, tribus ab urbe Remensi milliariibus situm, annoque circiter 500 exstructum, olim etiam venerit, dubitandum non apparet, quin hic illud designetur.

SECTIO III.

Titulus S. Mariæ Laudonensis a.

66 Bruno decus cleri, decus et prudentia mundi,

Dum fuit in terris, florebat acumine mentis, Dum fuit inter nos b, florebat et in documentis.

Integritas morum cumulum supplevit honorem;

Sed postquam nostra delegit cedere vita,

Vester collega vestrisque locis eremita

Deposuit curam penitus totius honoris,

Amplectens curam Christi solius amoris.

Vos igitur, fratres, eremi deserta colentes,

Fallacem mundum sic jam superasse videntes

Egregium Patrem, ne triste feratis obisse,

Quem nos regna poli divina putamus adisse?

Cum sit cælicola, potuit quid majus habere?

Dum fuit in terris, hæc illi vota fuere.

Alius ejusdem.

67 Gaudens doctorem, quem Francia, Bruno, recepit,

Clauderis in terra Calabrinus nunc eremita;

Quod clamant omnes, ut tibi sit requies.

Monialium S. Joannis Baptistæ c.

68 Bruno, laudaris, tua vita decens renovatur Versibus et scriptis, nec, quanta fuit, memoratur.

Ipse pius, simplex, plenus Deitatis amore,

Impiger et mundus fuit, omni dignus honore.

Vivit adhuc Bruno, sibi traditur a Patre vita.

Clericus ipse fuit, fit monachus, hinc eremita.

Nunc jacet exangue corpus, tamen hoc veneratur.

Vivit adhuc Bruno, cujus flatus gratulatur.

Ipse fatigatus per tempora necque reatus,

Nunc sibi concedat Deus, ut semper requiescat.

S. Nicolai de saltu Vedocii d.

69 Hand doleat quisquam, morti succumbere quemquam,

Cum vivat potius. Qui corporis enecat æstus,

Hic in perpetuum jus mortis vitat acerbum;

Et tibi det jugem cum Sanctis, Bruno, quietem.

B. Mariæ Noniandi e.

70 Egregius Bruno non est laudandus in uno, Qui docuit clerum, pater extitit et monachorum,

94 Atque

A Atque Deo charus per claros splenduit actus.
Omnibus hic nobis sit semper commemoran-
dus,

Ipsius ut flatum capiat Deus immaculatum,
Missis et Psalmis societur civibus almīs.

Alius ejusdem.

74 Dum vixit Bruno, monuit fecitque mo-
nendo,

Ut nobis mundus vilescat, ne pereamus.
Mundus habet fraudes, istis conjungit et
artes;

Denique mellitis incautos vulnerat armis,
Mellificatque dolos, ut sic perdat male cau-
tos.

Nostro Brunoni nunquam potuit dominari,
Ne dominetur ei, nudus deserta petivit,
Mansit et in pace, pax ut sibi longa maneret.

Ecclesiae Suessionensis.

B

f 72 Suessorum mater ecclesiae / fratribus dile-
ctissimis, et Deo charis consistentibus in eremo.
quae dicitur Turris, conversationem supernam
habere semper per Christum. Piissimi, ac Deo
dilecti patris, vere venerabilis Brunonis, co-
gnito sancto ac glorioso decessu, dulciter super
tali, tantoque Viro commoti fuimus; Officium
autem ejus felici animae fidelium more impen-
dimus, et ad ejus beatam memoriam anniver-
sarie recolendam diem, quo carnis carcere
egressus est, quomodo a vobis denunciatam
accepimus sanctam ejus resolutionem, in nostra
matricula scripsimus, orantes, et deprecantes,
ut ejus sanctissimis vestrisque precibus adjuve-
mur tam vivi quam defuncti. Amen.

g

SS. Medardi et Sebastiani Suessione g.

75 Plebs pia Medardi, regalis et inclita sancti,
Flentibus et maestis solamina grata salutis.

Qui gemitis functum, functi deponite luctum:
Nil juvat extinctum delere, dolere sepultum.
Sed potius voto prosint libamina sancta.

Hæc tribuantur ei, quicunque pericula mortis
Pertimet, horrescit, pereuntibus omnibus
orbis

Continuis precibus succurrat, et auxilietur.
Dum petit et rogat, pro se quoque quisque
laborat.

Cum Moyses orat, superat plebs Israelita,
Dum cessat votis, cadit illico, vincit et hostis.
Nos simul oremus, nec cesset spiritus ullus.
Vota juvant hominem, dum vivit et exit ad
horam.

Quæ perimit vitam, tulit improba mors Ere-
mitam,

Quæ nocet et lædit justum, satis impia lædit.
Hæc tam crudelis necat insatiata Caribdis,
Quos vovet omniparens nullum miserata do-
lores,

Salvet ab hac hominem, qui pertulit in cruce
mortem,
Et vitam tribuat, quam non Proserpina
rumpat.

S. Mariæ Blesensis h.

74 Bruno, vir egregiæ probitatis, gemma so-
phiæ,

Cujus honestatis sit præsens carthula testis.
Pacis habet fidem cæli translatus ad ædem.
Ergo laudemus Dominum, veneremur, ame-
mus,

Per quem servorum decoratur vita suorum.

Alius ejusdem.

75 Usus eras eremo, liquisti terrea, Bruno,
Nec mors morte tua tonuit * penitus tua jura. * tenuit?
Solvitur in cineres corpus, fis cælicus hæres.

S. Krieffi Blesensis i.

76 Contrahit omnis homo primi discrimina
fati,

Et cunctæ vitium nocet Evæ posteritati.
Exercens igitur studium mors impietatis
Aggreditur, solvitque Virum tantæ probitatis.

S. Mariæ Bernaci k.

77 Doctor doctorum fuit, exemplarque bo-
norum

Nostris temporibus Bruno vir eximius,
Esseque pœnalis culpæ nil credimus illi,
Ipse Deum nobis conciliet meritis.

S. Crucis Aurelianensis l.

78 Summum Bruno decus et gloria temporis
hujus,

Carne jaces, sed parte manes meliore super-
stes,

Et justis recipis nunc præmia grata laboris,
Præclaris merito doctoribus associatus.
Vivens in Christo nostri, Vir sancte, me-
mento

Doctrinæque tuæ, quæ toto fulget in orbe,
Christo funde preces, mereamur ut esse se-
quaces,

Quique Deum pro te fraterno more rogamus,
Bruno, tuis semper precibus, vir sancte, ju-
vemur.

Vos quoque, sanctissimi fratres, qui tantum ac-
talem Patronum ad cælos præmisistis, omni hu-
manæ compassionis dolore postposito, gaudete
et exultate in Domino, dignosque tanto Patre
vos fuisse moribus ostendite, ut, ipso pro nobis
intercedente, dignetur vobis Dominus, si non
scientia parem, honesta saltem vita consimilem
patrem providere. Valete.

Abbatis S. Joannis Suessionensis cœnobii m.

79 Dilectis in Christo et Deo dignis fratribus,
Calabriæ reverendis eremitis, in monasterio
sanctæ Dei Genitricis, semper Virginis Mariæ
Deo famulantibus, Petrus sancti Johannis
Suessionensis

- A Suesionensis canonicorum regularium humilis abbas totaque fratrum cum eo degens et Deo serviens congregatio bene incepisse, melius perseverare, feliciter consummare. Audito beato fine sancti patris vestri et magistri mei Brunonis, a cujus ore sanæ doctrinæ fluente plerumque haurire contigit, et, si opere non complevi, de absentia vehementer tristamur, carnales evasisse angustias et requiem adeptum esse et cum Deo vivere, prout conjecturam de mundicia et perfectione transactæ vitæ, nobis satis notæ, facere possumus, vehementius congaudemus. Ejus ergo memoriam tum quia magister noster fuit, tum quia precibus ejus et vestris confidimus, tanto apud Deum efficacioribus, quanto sanctioribus, hoc modo habituros, promittimus triginta diebus Missas et Vigilias pro remedio ejus vestrorumque fratrum defunctorum celebrantes. In libro autem, ubi nomina fratrum defunctorum scripta sunt, nomen ejus conscribimus, anniversarium depositionis ejus diem debita veneratione, Deo volente, celebrabimus, et omnium beneficiorum, quæ apud nos fiunt et in locis, quæ ad nos pertinent, eum participem desideramus et vos participes suscipimus.
- n *S. Symphoriani martyris Belvacensis n.*
- 80 Abbatem sanctum narrant hunc scripta fuisse,
Commissumque gregem virtutis iter docuisse;
Ergo si vixit, rotulus o testatur ut iste,
Te sibi perpetuam requiem petimus dare,
Christo.
- p *S. Quintini Belvacensis p.*
- 81 Humilis congregatio sancti Quintini Belvacensis, sperans, patrocinio reverendi patris sui Brunonis apud Deum se adjuvari, obedienter ei tricesimum q ascribit et cum fratribus suis memoriam ipsius vestrumque omnium amodo tenebit.
Raptus ab hac vita Christum sitiens Eremita,
C Ne mala mutarent sanctam præsentia vitam,
Quidquid proposuit vivens, moriendo probavit,
Proderit ecclesiæ fidei vestigia nosse.
Quidam frater de præfata ecclesia, Gauherius nomine, sanctæ recordationis Viro, quem multum diligebat et solum nostris temporibus mundo renunciasset, prædicabat, tricesimum faciet et quamdiu vixerit, inter familiares suos in memoria diligenter habebit.
- r *S. Luciani Belvaqorum Apostoli r.*
- 82 Dux eremitarum, lux corrui ecclesiarum,
Hunc eremus plorat, quem quisque fidelis honorat.
Est etenim dignus, quoniam fuit ipse benignus.
Nam mundum sprevit mundanaque cuncta reliquit,
Exercens vitam de se faciens eremitam.
Verus in æthereis eremita sit ipse choreis,
s Vivens cum nostris hic fratribus attitulis s.
- D *S. Fusciani de Sylva t.*
- 85 Bruno, vir excellens, probus et vitiosa repellens,
Discipulus Christi, vita testante, fuisti,
Vita, quies, sine nocte dies, reparatio mira,
Ipsodante tibi, pateant ad gaudia vera.
- u *S. Petri Corbeix u.*
- 84 Divitias Bruno mundanas postposuisti,
Exemploque tuo postpondendas docuisti,
Et loca deserti pro Rege poli coluisti,
Dulcibus alloquiis multorum corda rigasti,
Talibus extemplo factis extas imitator
Sanctorum patrum, qui doctrinis vigerunt.
Illic insidias hostis per tempora multa
Passus mansisti, cujus fraudes superasti.
Nunc tamen in Christo complesti fine beato
Mortalis vitæ cursus, et gaudia vitæ
Perpetuæ defunctus habes, hæc est tua merces.
- E *S. Quintini Vermandensis x.*
- 83 Dum moritur Bruno, moritur, quod trahit ab uno,
Stat meritum cujus, quia vivit spiritus ejus.
Vita beatorum, spes atque corona piorum,
Ipsum sydereis societ super astra choreis.
- y *S. Petri Lehunensis ecclesiæ y.*
- 86 Mortuus hic vivit, quia, spretis omnibus, ivit
Cum cruce post Christum, dum mundum linqueret istum.
Hic nullam læsit, Domino quia semper adhæsit.
Hinc vitans pœnas sedes sortitur amœnas,
Ad quas Altitonans, justis pia præmia donans,
Ad convivendum nobis donet veniendum.
- F *S. Fursei Peronæ z.*
- 87 Hic Vir virtutis, virtutibus inde secutis,
Per meriti florem capiat sine fine decorem.
Ipse Deus, quo quæque reguntur et omnia constant,
Bruno, tuo donet gaudia spiritui,
Terra licet tua membra tegat carnalia vilis,
Spiritus in cæli transeat alta tuus.
Bruno pius pastor, vitam ducens eremitæ,
Attribuente Deo, mereatur gaudia vitæ.
- aa *B. Mariæ Atrēnensis ecclesiæ aa.*
- 88 Sancte Bruno, venerande pater, veneranda propago,
Cælicæ jussa tenens, vivas cælestis imago.
- bb *S. Petri Durcūrtensis ecclesiæ bb.*
- 89 Declinari mori nescit sapientia mundi,
Nec rem cum voce declinat sexus uterque.
Ast ego ni fallar, Bruno declinat utrumque.
- Sed

- A** Sed ruit in Libra *cc*, merito quia sors fuit
cc æqua.
Pura fuit vita, sapiens fuit hic eremita.
Appensus libræ discrimen nesciat iræ.
Notificamus igitur vobis, fratres charissimi,
prout flagitastis, nos huic Ecclesiæ Catholicæ
Filio tricennarium et anniversarium diem et in
catalogo fratrum nostrorum inscriptione devote
conscriptis.
- dd** *S. Salvatoris Aquiciensis cœnobii dd.*
90 Ego Aimericus, hujus prætitulati cœnobii
abbas, animæ inclyti et famosi magistri Bruno-
nis precibus, licet exiguis, æternam ab æterno
et pio Salvatore requiem imploro et diem obitus
ipsius Brunonis in Calendario notavi.
- ee** *Cœnobii Marcemensis ee.*
91 Excessit tandem, defuncto corpore pridem,
Excedens animo famosus Carmine Bruno,
B Qui tulit exilium vivens in corpore mundum.
Hinc se submovit, eremita bonus latitavit;
Sed bene sic latitat, operum dum luce co-
ruscat.
Delectatur ibi cernendæ spe Deitatis,
Qua nunc perpetuo cœlis fruitur penetratis.
- ff** *S. Amandi Elnonensis ecclesiæ ff.*
92 Hic, quia dum vixit, mentis consedit in
arce,
Huic quoque displicuit, quidquid fit dæmo-
nis arte.
Post mortem carnis cœlesti conditur urbe,
Sedes pro meritis datur huic, quæ digna so-
phiæ,
Cui vivens studuit non ficto cordis amore.
Hinc pro morte Patris luctus omittat ovile,
Orbatum quamvis sit multæ lucis honore.
Gaudet at merito, sicut gaudet Pater ipse.
Quod facimus vestris, eadem nostris facitote.
- C** *S. Petri Islensis ecclesiæ gg.*
gg 93 Vera fides Christi laxat peccamina mundi,
Cujus facta caro ligno crucis hostia Patri.
Quod qui corde bono credens votis imitatur,
Ipsius vitæ consortia læta meretur;
Cujus Bruno pater concivis ut efficiatur,
Judicis ad thronum devotio digna feratur;
Prosit defunctis oratio mutua nostris.
- hh** *S. Mariæ Mecinensis ecclesiæ hh.*
94 Commemorande Pater Bruno, Christi pia
Mater
Dignetur Natum pro nobis in cruce passum
Poscere, cœlestis donet tibi præmia regni;
Quo tecum fratres nostri sint atque sorores.
- ii** *S. Mariæ Formosellensis ecclesiæ ii.*
95 Frustra conquerimur, justus si morte so-
pitur.
- Omnibus una via proveniens varia; **D**
Tristia damnatis, dat gaudia plena beatis.
Ergo beatus erit qui bene transierit.
Felix hic Bruno, cui consonat ore sub uno
Laus modulata piis, comptaque tot stu-
diis.
Nosque precamur ei lumen lucere diei,
Qui non temporibus concidit aut vicibus.
Vos quoque pro nostris oretis commemora-
tis,
Sic sic concludo breviter, celeberrime Bruno:
Cui famularis, Christo sine fine fruaris.
- S. Donatiani Brugensis ecclesiæ kk.* **kk**
96 Hic cultor veri, dum vixit, gloria cleri,
Carne resolutus habeat nunc gaudia tutus.
Quæ petitis vestris, fratres, impendite no-
stris
Et qui lector ades, die sit ei requies.
- S. Nicolai Moltensis ecclesiæ ll.* **ll**
97 Mors breve nomen habet, sed nomine dura **E**
sub ipso
Sors latet, et sors, quæ non breve jus ha-
beat.
Calcat opes et scepra quatit, cathedrasque
supinat,
Nemoque novit ubi, quando vel unde ve-
nit.
Sensus, honor, meritum, species, vis, res,
genus, ætas,
Omnia vanescunt mortis in articulo.
Hæc cum cuncta forent tibi, Bruno **mm**, pri- **mm**
die Nonas
Octobris tamen es mortuus ipse modo.
Magne pater, qui cuncta potes, cui competi
uni
Interiora viri cernere funditus, et
Parcere peccatis, dare post obitum medici-
nam,
Parce Viro tanti, sisque medela sibi.
- ANNOTATA.
- a** *Laudunensis seu potius Laudunensis cathedra-
lis ecclesia sanctissimæ Dei Genetricis sacra est;
ut vel hinc, spectare ad hanc subjectum Titulum,
dubitandum non appareat.*
- b** *Gallos scilicet, aut, si maris, archidieccesis
Remensis, cujus Laudunensis episcopatus suffra-
ganeus est, incolas.*
- c** *Intra urbis Laudunensis ambitum (ad Gal-
liam Christianam auctam tom. IX, col. 387 et
seq.) S. Salaberga virgo sæculo vii ædificavit
parthenonem, S. Joannis Baptistæ nomine per
longissimum temporis spatium postea vocatum,
in quo sacræ virgines perseverarunt ad annum
usque 1128, quo sanctimonialibus monachos sub-
stituere in coacta Atrebatî provincie Remensis
synodo fuit decretum. Hujus itaque parthenonis
indubie est Titulus subjectus, qui, quod etiam hic
notandum, per hunc, quem includit, versiculum
sequentem, Clericus ipse fuit, fit monachus, hinc
eremita, opinioni eorum, qui S. Brunonem, cum
mundo valedixit, non recta in Cartusiam seces-
sisse adstruunt, suffragatur, quemadmodum Com-
mentarii prævii num. 416 docui.*
- d** *Hoc cœnobium, quod tribus circiter leucis
ab urbe Lauduno in silva Vedogia, seu Voegia,
Saltus*

A Saltus Vedocii nomine hic distincta, situm est, anno circiter 1080 natales videtur fuisse sortitum. Ad Galliam Christianam auctam tom. IX, col. 610 et seq.

e Locus sacer, qui hoc nomine hodie appellatur, olimve fuerit appellatus, nusquam a me fuit inventus.

f Id est, ecclesia cathedralis. Quam porro vocabulum Matricula, in hoc Titulo occurrens, significationem in eo habeat, in Annotato, quod sectioni primæ ad lit. d subnexui, expositum invenies.

g Dubitandum non est, quin hic insigne designetur S. Medardi canobium, in urbe Suessionensi sæculo vii fundatum, de quo Gallie Christianæ auctæ Scriptores tom. IX, col. 405 et seqq.

h Eandem hanc inscriptionem præfert Titulus decimus septimus; quare existimo, Blesensem hanc (vide, quæ supra in Annotatis, Sectioni primæ subnexis, ad lit. hh dicta sunt) canonicorum Regularium S. Augustini abbatiam S. Brunoni parentasse tribus Titulis diversis, nimirum præfuto 17 et duobus hic subjectis, quos ambos posteriores sequentemque ab isto priori disjunxerint, qui Titulos Sancti funebres edendos curarunt: adeo, quod supra monui, verum est, id hæc eo ordine non fecisse, quo Tituli isti rotulo funebri, epistolam encyclicam, mortis S. Brunonis nunciam, completenti, fuere inscripti.

B i In generali beneficiorum diocesis Carnotensis Catalogo, Parisiis anno 1648 excuso, pag. 87 recensetur prope Blesas, quæ urbs, antequam ei anno 1697 episcopalis cathedra concederetur, in diocesi Carnotensi sita erat, insignitus S. Carilefi seu Krieffi nomine Prioratus; hunc adeo hic designari conjicio.

k Gallie Christianæ auctæ Scriptores tom. XI col. 850 inter ecclesie Lezoviensis monasteria recensent unum, quod sæculo xi in honorem sanctissimæ Dei Genitricis fuisse exstructum docent, quodque cum Bernacum vocent, ipsum indubie est, quod unius dumtaxat literule mutatione Bernacum hic appellatur.

l Cathedralis Aurelianensis ecclesia, uti e Gallia Christiana aucta tom. VIII, col. 1409 intelligo, S. Cruci est dicata; ut isthæc indubie hic designetur.

m Indubie hic designatur monasterium, in monte seu colle, urbi Suessionensi contiguo, situm, quod modo S. Johannes in vineis nuncupatur, quodque sæculo xi fuit fundatum. Ad Gallie Christianæ auctæ Scriptores tom. IX, col. 436; de Petro autem, monasterii illius abbate, cujus subjectus Titulus est, videsis Commentarium prævium num. 97 et binis seqq. Notandum porro ex subnexis sectioni secundæ Annotatis ad lit. a, nec hunc Titulum, duos proxime antecedentes et 75 eo ordine, quo hic ponuntur, rotulo funebri fuisse inscriptos.

C n Hoc monasterium in colle, urbi Bellovacensi imminente, sæculo xi initium accepit, ut Gallie Christianæ auctæ Scriptores tom. IX col. 807 docent.

o Pro vocis hujus significatione adi Commentarium prævium num 24.

p Hoc monasterium in sancti martyris Quintini honorem et memoriam haud longe a menibus Bellovacii anno 1067 fuit exstructum. Ita Gallia Christiana aucta tom. IX col. 818.

q Vocabuli hujus significationem in Annotatis, Sectioni primæ subnexis, ad lit. r suppeditavi.

r Sæculo sexto fuit hoc monasterium trecentis

a Bellovaco passibus exstructum. Adi iterum Galliam Christianam auctam tom. IX, col. 778.

s Hinc colligendum puto, Titulo huic fuisse adscriptos nonnullos vita functos, pro quibus a religiosis Turritanæ eremi incolis orari postularent monasterii S. Luciani monachi.

t Hic indubie designatur diocesis Ambianensis monasterium, quod a Gallie Christianæ auctæ Scriptoribus tom. X, col. 1509 S. Fuscianus in nemore vocatur, quodque uti ex iis, quæ ibidem in litteras mittunt, manifestum est, S. Brunonis ætate longe est antiquius.

u De hoc monasterio, quod sæculo septimo quatuor ab urbe Ambianensi leucis, præcipua ejus Basilica SS. Petro et Paulo dicata; fuit exstructum. Videsis denovo Galliam Christianam auctam tom. X, col. 1265.

x Hoc monasterium, quod etiam S. Quintinus de monte nuncupatur, primo ab urbe Perona lapide in pago Veromanduensi diocesisque Noviomensi situm est, stetitque, quemadmodum ex iis, quæ de eo Gallie Christianæ auctæ Scriptores tom. IX, col. 1097 et quinque seqq. memorant, statuendum apparet, ante sæculum undecimum.

y Cella Lehunensis meminerunt Gallie Christianæ auctæ Scriptoribus tom. III, col. 411, credibileque est ex iis, quæ ibidem scribunt, eam jam inde ante S. Brunonis ætatem existisse.

z Erchinoaldus, Clodovei II major-domus, S. Furseo, patria Scoto, monachisque ejus sæculo vii juxta castrum suum Peronense exstruxit monasterium, monachisque in hoc jam inde a sæculo nono canonicorum collegium hodieque superstes, quod proinde hac inscriptione designari puto, successit. Ad Galliam Christianam auctam tom. IX, col. 1055 et seq.

aa Nec locum sacrum, hoc nomine insignitum, invenire usquam quivi, ut mendose expressum id hic esse putem.

bb In diocesi Cameracensi (adi Gallie Christianæ auctæ Scriptoribus tom. III, col. 112) ad Scaldim fluvium haud procul ab oppido S. Quintini situm est monasterium, quod in divisione monasteriorum regni Lotharii, anno 870 inter Ludovicum et Carolum Francoorum reges facta, memoratur, quodque ab aliis quidem Hunnocurtum, ab aliis vero aliter, magna tamen in hoc nomine mutatione haud facta, appellatur. Non aliud, quam hoc monasterium, in hac Tituli subjecti inscriptione designari puto.

cc Sanctus scilicet sexta Octobris die seu eo tempore, quo sol Zodiaci signum, Libræ nomine distinctum, motu proprio, percurrit, ad superos migravit.

dd Dubitandum non apparet, quin monasterium, ad quod subjectus Titulus spectat, illud ipsum sit, quod apud Gallie Christianæ auctæ Scriptoribus tom. III, col. 408 Aquicinctium seu Aquicinctense aut etiam Aquiciniense S. Salvatoris monasterium nominatur, quodque, sæculo undecimo exstructum, ad Scarpim fluvium secundo ab urbe Duaco milliari situm est.

ee Designari hic autumo Ordinis S. Benedicti monasterium, quod a Gallie Christianæ auctæ scriptoribus tom. III col. 595 Marchianense appellatur, sæculoque septimo fuit exstructum.

ff Tribus circiter ab urbe Tornaco leucis ad Elnonem fluvium situm est hoc Ordinis S. Benedicti monasterium, ab ipsomet S. Amando sæculo septimo exstructum. Consule Gallie Christianæ auctæ Scriptoribus tom. III, col. 254.

gg Cum

A gg *Cum Insulensis in Flandria civitas Islae etiam nuncupata reperitur, habeatque insignem collegiatam ecclesiam, S. Petro sacram, eam hic designari, indubitatum apparet.*

hh *Haud dubie hic designatur Ordinis S. Benedicti nobilium virginum abbatia, quae ab aliis Messinensis, ab aliis Misseniensis vocatur, saeculoque undecimo secundo ab urbe Iprensi lapide fuit extracta. Ad Galliam Christianam auctam tom. V, col. 544.*

ii *Hoc monasterium, quod non prope Furnas, ut Galliae Christianae auctae Scriptores tom. V col. 531 tradunt, sed prope Ipras situm est, anno 1068 fuit fundatum, ut iidem ibidem docent.*

kk *Haec ecclesia, quae cathedralis modo est, S. Brunonis aetate collegiata dumtaxat erat.*

ll *Cum nec templum, nec monasterium, quod Mellense vocetur sanctoque Nicolao dedicatum sit, inveniam, quisnam hic designetur locus sacer, definire non possum.*

mm *Dignitatibus, opibus ac genere praestitibus Bruno non obscure hic traditur; quare tam hinc, quam ex iis, quae Commentarii praevii § 2 in medium adduxi, nobili eum stemmate ortum esse, B pro certo debet haberi.*

SECTIO IV.

Titulus S. Petri Pictavis a.

Sunt duae sortis nigrae spectacula mortis.
Ullius exors et fortunae libera mors est,
Cunctorum cladem trutina quae librat eadem.
Sicut privato, sic parci nobilitate,
Angustosque lares vacuat, sicut populares.
Nam juvenis, flores, decus, et decor, res et honores

Præter divina sunt omnia sub libitina.
Hunc obiisse Virum, non ergo sit hoc tibi mirum.

Sed qualis fuerit, si forte rudis mihi quaerit,
Solvat et evolvat cartham b rursusque revolvat.

B. Mariae Pictavis c.

99 Vivis et in caelis gaudes, Eremita, fidelis;
Quem felix esse sequitur, fugit omne necesse.
O Patrem sanctum, pro quo scelus est dare planctum,
Cujus gaudere nequit ulla lues abolere,
Vivere cui Deus est, cui lux, cui vera salus est!
Euge, Dei verna frueris mercede superna.
Accipis inventum modico sudore talentum,
Quod prudens Domino solvisti fenore bino.
Pro meritis tantis ibi clamant verba Tonantis,
Litere, serve bone, mecum summa regione.

S. Hilarii Pictavis d.

100 Brunonis vitae seriem spectent eremita,
Mundum florentem, mundanos decipientem,
Qui dum conspiceret, sed mundi labe careret,
Dum sibi vilescit, dum foetida gaudia nescit,
Inhærens Christo seculo discessit ab isto.
Hac caruit vita Bruno, felix eremita,
Est Dominum nactus, cum dictis consonet actus.
Non igitur flemus, quem sic migrasse videmus.

Alius ejusdem.

101 Hoc dum vixisti mundo, vestigia Christi,
Pluribus exutus vitiis, es, Bruno, secutus;
Ergo tibi Christus praestabat regna polorum,
In quibus exultat latissima turba bonorum.

S. Radegundis Pictavis e.

102 Rex immense Deus, qui verbo cuncta creasti,
Qui Sanctis requiem caelestia regna parasti,
Quique tuos ducis ad caelica gaudia lucis,
Fac hunc gaudere cum Sanctis sede polorum,
Qua gaudet vere cœtus sine fine bonorum.

B. Mariae ac S. Cypriani martyris f.

103 Omnis imago boni sis clemens, Christe,
Brunoni;
Hic eremita fuit, unde tibi placuit.
Quae post oblitus cupiens hoc visere littus,
Te non per speciem, sed videt ad faciem.

S. Joannis Evang. Pictavis g.

104 Gallia festivas postponens carminis odas,
Nunc lugubres cantus et mœstos excipe planctus;

Namque tuus doctor, quondam per caelica ductor,
Bruno pius moritur, flos fœni subtumulatur.
Hinc est quod doleas, sed vivit, pone querelas.

Vere pro meritis justis sonatur * in astris, * sociatur
Cum quo sint nobis, tibi nec non gaudia lucis.

S. Petri Virsionensis cœnobii h.

105 Turrinis monachis sit pax per secula cunctis.
Dum Phœbus radios per cosmum tendere fulvos

Inciperet, bajulus vester, pro funere Patris
Defens, huc venit, quem mors inimica peremit,

Cujus nos pro anima celebravimus ordine vota,
Ut mos Ecclesiae sanctae cognoscitur esse,

Ipsiusque animam Christo commisimus aliam.
Nam donec vixit, Domino servire cupivit,
Moribus instructus, divino lumine fultus,
Fratribus atque Deo mansit dilectus in ævo.

S. Martini pleni pedis i.

106 Quoniam nullus suarum virtutum precumve remige hujus exitialis vitae naufragium inevitabile quomodo potest evadere, caelestisque immarcescibile praemium obtinere; quod Catholicam decet religionem, fratres exposcitis. Ut igitur, ejus vestrisque precibus nostrorum rubigine criminum saluberrima decocta, purgemur, vestri Patris diem recolemus anniversariam.

S. Maximini Miciacensis cœnobii k.

107 Doctus Psalmista, clarissimus atque sophista*,
Gallia quem mire sua deberet sepelire,
Ut fertur Calabris nunc Bruno sepultus in agris,

Hac

A Hac functus vita, sub temporibus stabilita,
Transseat ad vitam sine temporibus stabilitam.

Alius ejusdem.

108 Bruno consurgat Regi, qui crimina purgat,
Sanctorum Christo, cui mundo vixit in isto.
Excessit vita monachus, sapiens eremita,
Hinc clerus tristis moneatur versibus istis
Præmia donantem Dominum rogare tonan-
tem,
Ut det ei requiem, plebs pia dicat Amen.

S. Mariæ Parisiorum l.

109 O vos mundani, qui re gaudetis inani,
Spernite culturam carnis subito perituram.
Corpus enim vastum, varia pinguedine pa-
stum,

Quo magis impletur, putidum magis efficie-
tur.

Cur impinguatur caro, qua vermis satiatur?
Cur adeo cupimus bona, quæ retinere nequi-
mus?

B Quos male seducit mundus per devia ducit,
Et sectatores carnis fallit per honores,
Blanda que præterdit, dum nobis retia tendit.
Est et in hoc mundo mundanis sollicitudo,
Pœnaque lucratur pœnam, caro bis cruciatur.
Qui lucra sectantur, subita necesse præcipitan-
tur
Et subeunt antrum carnes animæque bara-
thrum.

Hæc satis attente pertractans Bruno repente,
Ille magistrorum decus, informatio morum,
Remigium turbæ Remensis, major in urbe,
Mundum desepxit, iter ad cælestia flexit,
Vilibus indutus pannis te, Christe, secutus.
Huic igitur cæli pateant populoque fideli,
Cum quo lætatur Bruno, semper sociatur.

S. Petri Resbacensis m.

110 Temporibus nostris, finis dum proximat
orbis,

Extitit in mundo proximus iste Deo;

C Nam dives fuerat, mores sapienter agebat,
Contempsit cuncta, post pauper et est eremita
Factus pro Domino, qui solus regnat in alto.
Iste viam carnis tenuit: per secula felix
Sit pietate Dei, qui secula morte redemit.

S. Petri Latunacensis n.

111 Arbore de quadam fructum gustaverat
Adam,
Arbore post de qua sors imminet omnibus
æqua.

Si non peccasset, genus humanum recreas-
set.

Sed quia peccavit, morti mala cuncta paravit.
Ergo dolor, luctus, lachrymarum fundite
fluctus,
Quod mors sic mordet, sævit, ruit, omnia
sorbet.

Hæc ruit omnis homo pro gustato male pomo.
Hic valet et vivit, mox terræ membra reponit.
Sic caro flos fœni, fit fœnum gloria mundi,
Dum juvenum flores marcescunt atque de-
cores.

D Cum parvo magnus, cum justo transit ini-
quus.

Hoc probat omnis homo, sed, homo quod
comprobat omnis,

Intulit ipse pater, sed quod pater intulit ipse,
Expulit ipse Deus, sed quod Deus expulit
ipse,

Nobile fecit opus, sed opus, quod nobile fecit,
Sentit origo sequens; sed et hoc, quod sentit
origo,

Sentit et hic Bruno: quoniam Bruno sentit
et iste,

Vivit in æternum, non ergo fleamus ob ipsum.
Si qua tamen gessit, Domino quæ non pla-
cuere,

Os, mens, lingua Deum non deneget ista
rogare,

O Theos, alpha boni, da cælica regna Brunoni.

S. Petri Neocastrensis o.

112 Hac vixit vita dum felix hic eremita,
Dictus Bruno bonus, noster per cuncta pa-
tronus,

E Quo vixit pago, vivens permansit imago
Veræ justitiæ, doctrinæ, philosophiæ,
Exemplum cunctis qui dans ratione politis
Struxit structuram, quam novit non ruituram

Ætheream sedem; per secula cuncta manen-
tem

In summis cælis, ubi gaudet Bruno fidelis,
Cujus mirantes vitam, mores imitantes
Omnes oremus prece, qualicumque valenus,
Hic ut tam dignus, tam verax tamque beni-
gnus

Pro nobis toto fundens oracula voto,
Quo gaudet lætus, cælesti culmine fretus
Nos congaudere faciat secumque manere.

S. Trinitatis Falesiæ p.

113 Tanti doctoris fuerat de morte dolendum,
Omnibus atque bonis noctesque diesque ge-
mendum,

Si possent luctus hominem revocare sepul-
tum,

Et lachrymæ fructus facerent, non plangere
stultum.

F Sed quia Missarum lachrymis suffragia præ-
stant

Atque præces hominem justæ super æthera
gestant,

Hymnis et Psalmis, precibus grex ergo fidelis
Christi poscat opem, missis omnino querelis,
Ut faciat cælis animam residere Brunonis,
Ne populetur ovem, conservet ab ore præ-
donis.

S. Gervasii ejusdem loci q.

114 Gallia multorum matèr, nutrixque viro-
rum,

Isti quando pares es habitura mares?

Iste tuus quondam doctrinæ præbuit undam
Gentibus et cleris: heu bona fama peris!
Francigenæ gentis nil confert littera, sentis,
Hoc obeunte quidem, nunc habes inde fi-
dem.

Istius fossa Calaber tumulus tegit ossa.
Vivere præstet ei gratia magna Dei.

S. Mariæ

- r A *S. Mariæ Tornacensis r.*
 113 Quem genuisse Colonia, Francia vult
 aluisse s,
 Gloria Bruno pater, genti communis utrique,
 Ascensu facili sociatur ad agmina cæli,
 Quorum civis erat, etiam dum vita manebat.
 Non tamen hinc frustra comes est oratio justa.
 Conferat hoc Dominus, meritis quod defuit
 ejus.
- t *S. Petri Blandinensis cœnobii t.*
 116 Est commune mori, mors nulli parcit
 honori.
 Mors est vita piis, pœna diurna malis.
 Ibimus absque mora, sed qua nescimus in
 hora,
 Est quia vita brevis, fluxa, caduca, levis.
 Ecce, satis scimus, quod non evadere quimus,
 Et quis erit finis, vermis et inde cinis.
 Dum vixit, vita nituit satis hic Eremita,
 Mortuus ipse tamen pace quiescat : amen.
- B *S. Leodegarii martyris u.*
 117 Poscitis auxilium, præbeat quod Christus
 in ævum.
 Brunoni petimus migranti corpore Summus
 Quatenus optati concedat munera regni.
- x *S. Bavonis in Gandavo x.*
 118 In verbis quanquam nobis sit magna fa-
 cultas,
 Non pro posse tamen, sit prodere verba vo-
 luntas,
 Sed flentes breviter dicamus : Summe magi-
 ster,
 Brunoni charo tibi, Rex, in carne fideli,
 Cui super omne bonum placuerunt gaudia
 cæli,
 Illud des esse, quod nusquam novit abesse.
- y C *S. Mariæ Connatrensis in Anglia y.*
 119 Hunc pietate sua rex Christus in arce po-
 lorum
 Collocet, atque frui requie concedat eorum.
- z *S. Audomari episcopi z.*
 120 Exemplum miseris mortalibus esse sole-
 bas,
 Ut colerent Christum, quem semper, Bruno,
 colebas;
 Pro quo divitias sprevisi totius orbis,
 Ut tibi perpetuas daret auctor totius orbis.
 Ergo vera fides, quam tu semper coluisti,
 Te trahat ad Christi requiem, quam, Bruno,
 petisti.
- aa *S. Pauli Apost. Landoniensis aa.*
 121 Tanti fama Viri diffusa sub ultima mundi
 Excitat ardentem in digna precamina mentes,
 Et, licet, ut quimus, complere petita velimus,
- Vota probatorum passim promissa virorum D
 Nos pro posse monent, Dominum memorare
 Brunonem,
 Decessumque sui Missis celebrare quotannis.
 Archidiaconi Rengerius, Walterus, Quintilia-
 nus, Robertus, Durandusque scholasticus, Theo-
 baldus, Arturus, ceterique omnes canonici
 ecclesiæ sancti Pauli Landoniensis salutamus
 fraternaque dilectione impertimus eremitas ec-
 clesiæ sanctæ Dei genitricis Mariæ Turris Cala-
 briæ, concedimusque, ut petiistis, anniversa-
 rium fieri singulis annis reverendo magistro
 domino Brunoni servo Dei cunctisque fratribus
 cœnobii vestri pridie Nonas Octobris; id con-
 cessimus publico consensu fratrum nostrorum,
 nomenque ejus nominibus fratrum nostrorum
 ascripsimus in memoriam prædictæ commemo-
 rationis.
- S. Petri Cassellensis ecclesiæ bb.* bb
 122 Brunonis vermes carnem pascentur iner-
 mes,
 Proh dolor! immensi vas sensus et bonitatis. E
 Non tamen est inde, quod delleo; nam mihi
 constat,
 Illum Sanctorum concivem, sed quia cætus
 Ipsius mœret privatus Patre benigno.
- S. Mariæ Atrebatensis sedis cc.* cc
 125 Lux æterna Deus, præter quam nil valet
 esse,
 Qui nobis voluit nasci de semine Jesse,
 Participem faciat te Bruno, suæ bonitatis,
 Qui fons multifluis est mirificæ pietatis.
- Alius ejusdem.*
 124 Rectæ, Bruno, viæ dux et fons Philoso-
 phiæ,
 Non aliter docuit, vivere quam studuit.
 Dum bene vivendo fecit, quodcumque lo-
 quendo
 Vir bonus ostendit, cælitus emicuit.
 Unde sibi merces donetur gloria perpes
 Ac diuturna quies et sine nocte dies. F
- S. Vedasti Nobiliaci cœnobii scholæ dd.* dd
 123 Ploret vita brevi series quod transeat ævi;
 Transit enim, quidquid jam præsens cernitur
 esse,
 Sic decet, idque petit, quod habet natura ne-
 cesse.
 Gloria stat rerum, perit hæc in tempore finis.
 Nil habet æternum, nisi sint imitamina veri.
 Ergo quisquis homo vult prudens esse videri,
 Diligat hæc tantum, quæ sunt sibi dona sa-
 lutis.
 Si bene stant curæ, bona lucis amando futuræ
 Non procuret ea, quæ sic fugiunt, velut aura.
 Quicquid habet mundus, est quædam captio
 mentis,
 Ut seducat eam, semper vigil ars inimici.
 Ille leo rugiens, querens, quem devoret,
 hostis
 Nunquam dormitat, nec præstat membra
 quieti.
 Irrequieta manet omnis sua cura per horas,
 Nec

A Nec habet occasum furor hic, nec sacra voluntas.
Unde, rogo, caveas, homo, ne tenearis ab illo.
Mente sed intentus superis et sensibus omne
Impendas studium, vero quo functus honore,
Divino semper puroque fruaris amore.
Deperit omne, quod est, sapiens simul insipientisque,
Pauper, inops, dives, quos vilis contegit urna,
Lege necis sumpta, sic fiunt pulvis et ossa.
Justus obit, moritur. Aliquo fit crimine laesus,
Nec caret macula communi lege creatus.
Cedit enim sorti, nimirum quam pater Adam
Per matrem meruit, quam littera nominat
Evam.
Mens mea dum queritur super his, per plura
vagatur,
Ampla nimis ratio per mentem multiplicatur.
Clare pater Bruno, peto, sit tibi vita perhennis,
Dicat Amen quisquis mihi respondendo fidelis.

Alius ejusdem.

126 Lumen et ordo viæ ducentis ad alta sophiæ
Occidit, hinc cedens naturæ Bruno recedens
Par pcedis brutæ. Tibi, Bruno magister
acute,
Viluit hic flore mundus, sterilique decore.
Flos fuit in fœno, viguit sub sole sereno,
Dum tua cantaret, studio dum musa vacaret,
Dum modo lactaret Remos, modo pane cibaret ee.
Hinc tamen, abjectis opibus studiisque rejectis,
Clausus in obscuro frueris labamine duro,
Nilque sequens Bruno varium, fundatus in uno,
Sic pater, o Bruno, capis unum captus ab uno ff.

ANNOTATA.

a Cum S. Petro Apostolo nuncupata sit, quæ sæculo quarto S. Hilarium habuit episcopum, cathedralis Pictavenensis ecclesia, huic indubie attribuendus est Titulus subjectus.

b Rotulum scilicet funebrem, qui et epistolam encyclicam, obitus S. Brunonis nunciam, et Titulos plures funebres seu datas ad hanc responsorias, in quibus non pauca de Sancto memorantur, complectitur.

c Plures sunt in urbe Pictavenensi ecclesiæ, sanctissimæ Dei Genitricis nomine insignitæ, quarum una, quæ collegiata est, et jam inde a sæculo decimo existit, S. Maria Major appellatur; hanc autem hic per S. Mariam, solitarie positam antonomasticoque acceptam, designari autumo.

d Cum duæ sint, quemadmodum apud nos ad diem 15 Januarii, quo de S. Hilario, Pictavenensi episcopo, egimus, videre licet, in urbe Pictavenensi ecclesiæ, S. Brunone antiquiores, quarum altera S. Hilarius de Cella seu Minor, altera S. Hilarius Major seu Magnus nuncupatur; dubitari non immerito posse videtur, utrius sit Titulus subjectus. Attamen, cum per S. Hilarium, solitarie seu absque addito, uti hic fit, positum, per antonomasiam, non Minor, sed Major S. Hilarii ecclesia intelligenda videatur, pro hac potius, quam pro illa, pronuntiare velim.

e Sancta Radegundis regina, de qua apud nos ad 15 Augusti diem actum, post factum cum Clotario, Francorum rege, marito suo divortium sese Pictavium recepit, hæcque in urbe, uti ibidem docuimus, duas ecclesias, alteram viris, alteram

ram sacris virginibus, condidit. Posterior una cum adjuncto parthenone S. Crucis nomine hodieque decoratur; prior vero, cui S. Mariæ nomen inditum initio fuit, postea S. Reginæ seu S. Radegundis Basilica, uti e Galliæ Christianæ auctæ Scriptorum tom. II, col. 1299 disco, fuit nuncupata; ut isthæc proinde ecclesia, quæ collegiata est, verosimillime, ne dicam, indubie hic designetur.

f Certum apparet, hic designari veterem ac nobilem S. Cypriani abbatiam, a Pipino, Aquitanix rege, anno 828 (adi Galliæ Christianæ auctæ Scriptorum tom. II, col. 1250) in suburbio Pictavenensi constructam, quæ varias passa est, non tantum vicissitudines, sed et nominis mutationes.

g Hoc monasterium, quod Ordinis S. Benedicti est, in urbe Pictaveni sub titulo S. Johannis Evangelistæ sæculo XI fuit constructum. Adi iterum Galliæ Christianæ auctæ Scriptorum tom. II, col. 1265 et seq.

h In diœcesi Bituricensi situm est hoc cœnobium diuque ante S. Brunonis ætatem fuit constructum, uti liquet ex iis, quæ de illo Galliæ Christianæ auctæ Scriptorum tom. II, col. 155 et tribus seqq. memoriæ produnt.

i Hæc Ordinis S. Augustini abbatia, quæ in diœcesi Bituricensi duabus ab Avarico leucis sita est, anno circiter 1080 fuit fundata. Ita Galliæ Christianæ auctæ Scriptorum tom. II, col. 186.

k Hoc diœcesis Aurelianensis cœnobium, quod partim a Miciano agro, in quo fuit constructum, partim a S. Maximino, secundo suo abbate, ad diem 13 Decembris, quo colitur, in Opus nostrum inferendo, ita vocatur, sæculo sexto ineunte initium accepit. Adi Galliam Christianam auctam tom. VIII, col. 1326 et seq.

l Sub nomine beatissimæ Virginis Mariæ dedicata est cathedralis Parisiensis ecclesia; quare hæc, quæ jam inde a primis regum Franciæ temporibus initium accepit, hic designari, verosimilimum arbitror.

m Hujus monasterii, a S. Audoeni, Rothomagensi archiepiscopo, in diœcesi Meldensi sæculo septimo constructi, notitiam invenies apud Galliæ Christianæ auctæ Scriptorum tom. VIII, col. 1679 et seq., uti etiam apud nos tom. IV Augusti, quo de S. Audoeni actum, pag. 812 ad lit. m in Annotatis.

n Pro Latunacensis hic substituendum puto Latiniacensis; ut designetur Latiniacense diœcesis Parisiensis monasterium, in pago Briegio ad fluminis Matronæ ripam positum, quod S. Furseus, nobilis Hibernus, uti ad 16 Januarii diem, quo de illo apud nos actum, docuimus, sæculo VII constructum, quodque, cum deinde a Normannis ruinam passum fuisset, sæculo XI instaurandum curavit Herbertus III comes, Herberti II Veromanduum comitis filius.

o Cum non pauca, quæ Novi-castrî seu Neocastri, Gallicæ Neuf-chatel, nomine distinguuntur, loca inveniantur, nec ullum, cujus ecclesiam S. Petro nuncupatam esse sciam, reperire poterim, quisnam hic locus sacer designetur, pro certo determinare haud queo.

p Falesia, Gallicæ Falaise, Normanniæ Inferioris civitas, castrum, in rupe situm, sibi habet adjunctum, binasque, ut Martinereus in Dictionario Geographico docet, complectitur parochiales ecclesias, quarum altera SS. Trinitatis, altera S. Gervasii appellatur; dubitandum itaque non apparet, quin ad priorem ex his spectet Titulus subjectus.

A q In editione Basileensi additur Castri; ut posterior e duabus ad lit. præced. memoratis ecclesiis, quæ Falesense castrum complectatur, verosimillime hic designetur.

r Cathedralis Tornacensis ecclesia sanctissima: Dei Genitrici sacra est; ut huic proinde adscribendus sit Titulus subjectus.

s Quid ex hoc discamus versiculo, videsis Commentarii prævii num. 42.

t Nobilissimum hoc Gandense monasterium solo hodie S. Petri, sub cuius et S. Pauli patrocinio fuit exstructum, nomine venire solet, licet primitus a monte Blandinio, urbi Gandavensi vicino, in quo a S. Amando sæculo vii fuit exstructum, Blandinium fuerit vocatum. Ad de S. Amando Operis nostri tom. I Februarii, pag. 822, uti etiam Gallix Christ. auctæ, Scriptores tom. V, col. 184.

u Cum varia sint, uti ad secundam Octobris diem in Commentario, Actis S. Leodegarii prævio, docuimus, loca sacra, Sancti hujus nomine insignita, nec Tituli fenebres eo ordine, quo rotulo fuere inscripti, recenseantur, quodnam hic seu templum seu monasterium designetur, definire haud queo.

B x Insigne monasterium, quod S. Bavonis nomen postea accepit, in castro Ganda ad Scaldis et Legia seu Lisa confluentes sæculo vii a S. Amando conditum fuit; post varias autem vicissitudines sæculo tandem xvi a statu Regulari (monachorum enim Benedictinorum erat) ad statum canonicorum Sæcularium transitit, cumque deinde in arcem convertendum esset, hi ad S. Johannis basilicam tunc parœciale, nunc vero cathedralem, S. Bavonis, nomine Johannis deposito, appellatam, commigrarunt, cathedrale deinceps in hac episcopatus Gandensis, recens tunc erecti, canonicorum collegium constituturi. Ad Operis nostri tom. I Octobris Gloriam posthumam S. Bavonis § 5, uti etiam Sanderum Rerum Gandens. lib. iv, cap. 5 et Gallix Christ. auctæ Scriptores tom. V, col. 171 et tribus seqq.

y Cum locum sacrum, qui ita nominetur, neque in Monastico Anglicano, neque alibi inveniam, puto, in illius scriptionem mendum hic irrepsisse, proque Connatensis legendum Conventensis; ita ut hic designetur cathedralis hujus nominis in Anglia ecclesia, quæ, sanctissimæ Dei Genitrici nuncupata, S. Brunonis ætate est antiquior. Ad Mabillonium tom. IV Annal. Bened. lib. lviii, num. 69, et Monasticon Anglicanum tom. II, pag. 428.

C z Puto, hic designari monachorum cœnobium, Operis nostri tomo præcedenti in Commentario ad Vitam S. Gerardi, Brononiensis abbatis, prævio num. 245 memoratum, quod jam inde a sæculo nono canonicorum sæcularium factum fuisse, ibidem docuimus.

aa Cathedralis Londinensis in Anglia ecclesia S. Paulo sacra est; quare ad hanc puto spectare Titulum subjectum.

bb Castelum, Flandrix Occidentalis oppidum, quod Gallice et Flandrice Cassel appellatur, hincque ab iis, qui subjectum Titulum scripsere, Cassella seu Cassellum Latine dici potuit, duas habet collegiatas ecclesias, quarum altera S. Petri, altera S. Mariæ nuncupatur; ut proinde priorem ex his hic designari, fas sit conjicere.

cc Atrebatensis cathedralis ecclesia, sanctissimæ Dei Genitrici sacra, indubie hic designatur.

dd Atrebatense S. Vedasti monasterium, quod prius Nobiliacum dictum fuit, sæculo septimo

fuit constructum. Dubitandum itaque non apparet, quin a schola, quam pro more, sæculo duodecimo ineunte usitato, monasterium illud instituebat, Titulus subjectus processerit.

ee Sanctum Remis Poesim docuisse, hinc concludendum apparet. Ad Comm. præv. num. 77.

ff Alludi videtur et hic ad illud Lucae 10, y 42: Porro unum est necessarium. Maria optimam partem elegit.

SECTIO V.

Titulus S. Mariæ Mortivensis ecclesiæ a

F loruit in mundo Vir prudens ore profundo. Utilis est forma sors ejus et ultima norma. Scivit enim vere, mundum non posse manere. Calcavit flores ejus, contempsit honores. Nunc requies sibi sit, quoniam sacra pagina dixit:

Non est damnosa mors justî, sed preciosa; Bruno Hierusalem conscendit spiritualem.

SS. Petri et Augustini Anglorum Apostoli b

128 Bruno pia vita cælo vivas eremita. Reddidimus vestris, reddantur debita nostris.

S. Edmundi regis martyris c

129 Transit ab hac vita Bruno pater ac eremita, Transeat in requiem spiritus ejus: Amen.

Alius ejusdem.

150 Annuat huic Dominus Brunoni gaudia verus, Agmina Sanctorum, qui continet alta piorum.

S. Mariæ Spalingæ ecclesiæ S. Nicolai Andegavensis d

151 In mundo rutilat solis jubar et rutilando Transit et excedit sidera clara poli; Sic et Brunonis sapientia tanta refulsit, Inter Francorum sidera solus ut hic Esset cunctorum flos et fons Philosophorum. Flos speciosus erat, fonsque profundus erat.

Ex hoc manavit sapientia tanta per orbem, Ut quos imbueret, philosophos faceret. Splendor sermonis fuit et lux religionis, Ejus religio scitur ubique satis; Ejus doctrina sunt facti tot sapientes, Quos mea mens nescit et mea penna tacet; Ejus in exemplo sunt multi religioſi Et sectatores discipulique crucis. Ipse crucem Christi tulit et sua cuncta reliquit,

Seque negando sibi profuit ipse sibi. Dives, famosus, facundus et generosus In mundo nituit, sed sibi displicuit. Mundus et ipsius res et mundana potestas Non sibi chara fuit, omnibus abstinuit. Nullus amor vel honor nocuere Deum sistenti;

Sed quærendo Deum fuit * in exilium.

* fugit

Exul

A Exul erat patriæ, loca præsidiumque Mariæ
Obtinuit, ejus filius ipse fuit.

Felix exul erat, quem virgo Maria recepit.
Hæc sibi refugium præstet et auxilium,
Fiat ei portus, cujus fuit integer ortus*
Filius æternus, sit tibi certa salus.

Religiosis fratribus in loco, qui Turris appella-
tur, Deo devote famulantibus Lambertus abbas
et tota congregatio sancti Nicolai salutem et di-
lectionem. Dolori vestro et desolationi charitatis
visceribus compatiens dominoque Brunoni ex
hoc mundo ad Patrem, ut credimus, transeunti
congaudentes et triumphalis funeris debitum
exolventes justis petitionibus vestris et deside-
riis satis facimus, annuentes, ut illius depositio
in Martyrologio nominibus fratrum nostrorum
interscribatur et perpetua memoria recolatur.

S. Mariæ ecclesiæ Lincolniensis e.

152 Transisti mundo securus, maxime Bruno,
Quem quia sprevisi, nil nocuisse puto.

Te voluit rebus fallacibus illaqueare,

B Sed tibi prospiciens non cadis in laqueum.
Obtulit iste quidem, quæ pronus stultus ado-
rat,

Hoc est, divitiæ et bona, quæ pereunt.

Et quia nemo potest horum splendore beari;

Quippe nihil prosunt, sed nimis efficiunt,

Omnibus abjectis, eremum letus petisti,

Hoc solum cupiens posse placere Deo.

Nec bonafama Viri latuit dispersa per orbem,

Sed vaga permultos commonuit populos.

Profuit et multis dans exemplum famulandi

Illi, qui bonus est, qui Dominus Deus est.

Hoc igitur melius quis homo posset meditari?

Ista salus multis profuit atque tibi

Quis tam felicem novit atque sapientem?

Non novi talem nec tibi consimilem.

In te revera patuit sapientia vera,

Te pietas Domini nutriit et docuit.

Hunc elegisti præ cunctis, hunc et amasti,

Quem quicumque colit, non coluisse pudet.

Sit tibi lux, patria, requies et gloria parta,

Cui servire fuit gloria sola tibi.

S. Mariæ Eboracensis f.

153 Filius ecclesiæ mortali carne solutus,

Bruno vir sapiens, quod sua facta probant,

Non est plorandus, quia numquam jam rui-
turus,

Spes, amor atque fides, quod meruere,
tenet.

Alius ejusdem.

154 O si voce rei divini pompa trophæi

Posset laudari, vel plene notificari!

Sed quia deficeret, nisi se mea vox cohiberet,

Quod mihi velle datur, perfecte posse negatur.

Sed tamen absque mora surgat mea per mare
prora,

Ut, si fas detur, Christum laudando precetur.

Laus tibi, summæ Patar, cui subditur inferus
ater,

Laus tibi, laus, Christe, cui mundus subjacet
iste.

Cælestis doni da præmia, quæso, Brunoni;

Ut tibi, qui vixit, qui mundo se crucifixit,

Vivat in æternum nec mortis tangat avernum. D
Quod petitis vobis, impendite mutuo nobis.

S. Petri Eboracensis Angliæ metropolis g.

155 Pro quo Bruno brevis reprobativæ noxia
vitæ,

Ipse rependat ei munera perpetuæ.

Alius ejusdem.

156 Fama prius nobis retulit, quam litera ve-
stra,

Non de morte quidem, sed bonitate Viri.
Gemma domus Domini Bruno fuit atque co-
lumna,

Et fidei verus cultor apostolicæ.

Vera fides ejus, virtutibus ædificata,

Æthereas ades ædificavit ei.

Gloria, divitiæ, persona, scientia rerum

Illi clara satis, sed pede pressit ea.

Sunt quæ dant homini post mortem vivere
posse,

Nec tamen hæc possunt morte carere dare. E

Mors premit omne caput; quæ si cui parcere
posset,

Certe Brunoni parcere debuerat.

Mors bona, mors felix, si mors est illa vo-
canda,

Quam sequitur requies vitæque perpetua.

Si quid ei terrena dedit contagio sordis

(Nam sine peccato vivere nemo potest)

Abluat illa Deus, qui trinus vivit et unus

Et det ei requiem, dicat et omnis: Amen.

Quod petitis vestris jam fecimus et faciemus,

Et petimus, nostris ut faciatis idem.

S. Joannis archiepiscopi Beverlacensis ecclesiæ h.

157 Bruno, quod sprevit vivens, in morte re-
liquit.

Nam mundum fugit mundanaque vilia dixit.

Christo servivit, quare cælum penetravit.

Ipsius tales transmittere sed quia fratres

Chartam fecerunt, nostri domini voluerunt

Pro famulo tanto postremo tempore functo

Officium servis gratum persolvere cunctis. F

Ricardi i.

158 Qui casu mortis, sublato Patre, doletis,

Ponite tristiciam, manet omnis * exitus idem. * omnes

Hinc est pensandum, quia mundi gloria fœ-
num,

Ad tempus floret, florens pertransit et aret;

Et quia sic floret florens, sic transit et aret,

Declinemus eam, magis inquirendo futuram.

Jam præcessisti, jam regula, Bruno, fuisti,

Jam conclusisti, quod caute proposuisti.

Florebas mundo fragili, sed flore caduco

Sprevisi mundum fragilem, floremque ca-
ducum,

Contemplativæ quærens succedere vitæ,

Quam tibi concedat, qui secula per omnia re-
gnat.

Alberti.

159 Det pietas Christi tibi, Bruno, quod me-
ruisti,

Factus

A Factus in hac vita monachus prius, hinc ere-
mita k.

Turstani.

140 Sit tibi, Bruno, quies, sit lux, sit gloria
perpes,
Sit tibi vera salus, vera medela Deus.

Richardi.

141 Æternam sedem nobis invidit et ædem
Æternæ sedis factus prior exul et ædis,
Arboris illicitæ dum gustum suggerit Evæ.
Gustat, fit gustans mortalibus addita fatis,
Porrexitque viro, casu simili ruituro.
Immortalis erat, sicut Deitatis imago,
Immortalis erat, costis educta virago;
Sed mox post gustum mortales efficiuntur
Dejectoque gravi paradiso dejiciuntur.
Intravit mundum mors effera, subdidit illum
Legibus illa suis, moritur, qui nascitur, omnis.
Parcere non novit, sed nec tibi, Bruno, pe-
percit.

B Apposuit patribus, jam sit tibi vivere Christus
Et raptum mundo te restituat paradiso.

Wilhelmi.

142 Carmina si possent tanto prodesse Patrono,
Jam prodesset ei musa canora mei.
Carmina cantasset titulo fruitura perenni,
Mille modis tanto psalleret illa Viro,
Psalleret illa Viro, studiosa mente manūque
Linguaque magnificum magnificaret eum.
Sed quia defuncto nil prosunt carmina laudis,
Virtus summa Dei propitiatur ei.
Torrueat phœbus bis sex octoque diebus
Libram, cum vita discessit ab hac eremita l.

S. Petri Castrensis ecclesie m.

145 Gloria justorum, solatia sola reorum
Bruno fuit vivens parque dolor moriens.
Totius cleri decus, exemplar quoque veri,
Mors dolor ! eripuit, dum Pater occubuit.
Effectus monachus prius, hinc eremitaque
rectus,
Gratia summa Dei propitiatur ei.
Huc tendunt vota, quo propitiatio tota
Sit fragili vitæ sub brevitate sitæ.
Huic fuit Octobris immanibus edita probris
Finis sexta dies, sit sibi jam requies.

Alius ejusdem.

144 Personæ titulus sub nomine prætitulatus
Virginis et Matris, quam post Dominum colit
orbis,
Diversos luctus mundus sonat undique totus,
Ad multas mortes secum ducendo cohortes.
Prosternit cunctos sacro baptisate lotos,
Sicut demonstrat Brunonis clara lucerna.
Is cum multorum laudetur voce virorum,
Sit meritis morum spectabilis eximiorum,
Lege tamen mortis sors hunc tulit impia
portis.

Flemus vobiscum; sed opus quid ad hæc nisi D
Christum

Poscere, quod requies sibi sit post funera
perpes?

U^t vestris functis dedimus, sic vos date no-
stris.

*S. Mariæ et S. Aldelmi Malmesbenensis eccle-
siae n.*

143 Hic bonus Athleta, cujus celeberrima vita
Istic narratur, laudabilis esse probatur.
Nam si sic vixit, præsens ut chartula dixit,
Et si munificus fuit et pius atque pudicus,
Si sibimet parvus fuit, indignus quoque largus,
Si calcator opum, si spreto deliciarum,
Si verbis cultus fuit et bene morigeratus,
Est quid opus verbo, quid dicere plura la-
boro?

Jam nunc tantorum cælum tenet arte bono-
rum;

Nam sibi pro meritis est redditus astriger axis.
Nunc igitur Bruno lætatur et hæret in uno, E
Unum suscepit Bruno, qui multa reliquit.

Est tamen hoc solum cunctis præstantius
unum,

Si quam sit magnum, juvat hoc addiscere lu-
crum,

Sat dicam breviter, paucisque docebo pa-
tenter.

Suscepit Christum solamen dulce laborum,
Quid prodest igitur, quod nos sibi versifica-
mur?

Sed puto, proficere, si dico : Deus miserere.
Ast quoniam nemo peccaminis est sine nævo,
Si quod habet facinus, tu bone terge Deus.

S. Mariæ Rothomagensis ecclesie o.

146 Ecclesie sanctæ totius luceat ordo,
Humani generis flens irreparabile damnum.
Mundo decessit mundani victor honoris
Bruno pater, sanctæ fundator Religionis;
Cujus tanta piam vitam commendat honestas,
Ut sit eum cuiquam non æquiparare potestas. F
Ipse fuit sapiens, vir nobilis, indole fulgens,
Imbutus fonte totius philosophiæ;

In quo cum virtus probitatis viva niteret,
Glorificos fasces, qua promeruisse valeret,
Proculcator opum, cunctorum spreto hono-
rum,

Et mundi stultam pede contudit ambitionem
Et studio sanctam fundavit Religionem.
Mundum declinans, mundi sublimia vitans
Elegit potius privata degere vita.

Sed quamvis humilis clarus meritis eremita,
Cujus magnificæ quoniam seriem pietatis
Nemo referre valet, actusve piæ bonitatis,
His prætermisissis, precibus nos invigilemus,
Atque Patrem summum devota mente roge-
mus,

Ut Pater eximius vitali luce fruatur,
Justus et agminibus justorum consocietur.

Nos Rothomagenses metropolis ecclesie cano-
nici singulis annis venerabilis viri Brunonis an-
niversarium faciemus.

S. Trinitatis

p A

S. Trinitatis Rothomagi p.

147 Quamvis mens hominis nescit discernere,
 finis
 Quis sit cunctorum; sed fons et origo bono-
 rum,
 Cui patet occultum, nec quid dimittit inul-
 tum,
 Nos tamen, ut mores designant exteriores,
 Dulcis et emerita pia consummatio vitæ,
 Credimus, ad Superos quod vester transit
 Heros.
 Quæ vos oratis de votis concelebratis,
 Hæc eadem nostris exposcimus ut faciatis,
 Ut vivant Christo, quos carcere solvit ab isto.

q

S. Leodegarii q.

148 Hic Leodegarii titulus describitur almi.
 A facie mortis nequit ullus sistere fortis;
 Sed fumo similis vita viri sterilis.
 B Labitur ut ventus pulcherrima nata juvenus.
 Æque tolluntur pessimus atque bonus.
 Omnes morte ruunt, terramque cadavera
 querunt,
 In nihilum veniunt, vermibus esca fluunt.
 Corpora putrescunt, quæ viva superba fue-
 runt,
 Horrida fit caro mortua cuncta caro.
 Mox homo cum moritur, statim sua fossa pa-
 ratur,
 Charus post nullus curet habere suos,
 Sed sociat cineri jam fœtens corpus amici.
 O quam vanus amor, cum cadit omnis
 honor!
 Brunoni dedimus, quod debitus exigit usus,
 Vos et idem nostris persolvite subtitulatis r.

s

S. Mariæ Potlevisiensis s.

149 Exiit e mundo Vir, mundi spreto, ad
 illum,
 Qui mundum fecit, quem sine fine videt;
 Et licet hic, tanquam tenebrosus, Bruno vo-
 cetur t,
 C Est tamen et fama lucidus et meritis.
 Luce Dei fruitur, quia lucem respuit istam,
 Et pro deserto cælica regna colit.
 Vos igitur, fratres, pro leto ne doleatis,
 Esse suos lætos letus et ipse cupit.
 Si quid ei minus est, Deus illi compleat illud
 Et nostras vestris jungat ei precibus.

ANNOTATA.

a Cum locum, qui seu Morlivum seu Morliva
 vocitetur, nusquam inveniam, occurrit autem in
 Britannia Minori civitas, quæ Morlæum, Gallice
 Morlais seu Morlaix, nominatur, ecclesiamque,
 sanctissimæ Dei Genitrici sacram, habet, spectare
 ad hanc Titulum subjectum, verosimile apparet
 perperamque adeo Morlivensis pro Morlæensis
 hic exarari.

b Insigne hic puto designari Cantuariense mo-
 nasterium, quod S. Augustinus, Cantuariensis in
 Anglia episcopus, Anglorum Apostolus nomina-
 tus, de quo apud nos ad diem 26 Maji actum,
 in honorem S. Petri Apostoli Cantuarie sæculo
 septimo extruxit. Adi tom. I Monastici Angli-

cani pag. 25, uti etiam Operis nostri tom. VI D
 Maji pag. 440.

c Vide de hoc monasterio Monastici Anglicani
 tom. I pag. 284 et binis seqq., ubi ea traduntur,
 ex quibus palam est, diu illud fuisse ante S. Bru-
 nonis ætatem constructum.

d Andegavense Ordinis S. Benedicti monaste-
 rium, cui a S. Nicolao nomen est inditum, sæculo
 undecimo, quemadmodum in Gallia Christiana
 veteri Sammarthani fratres tom. IV, pag. 688
 docent, fuit fundatum; atque hoc quidem hic per
 Andegavensem S. Nicolai ecclesiam designari au-
 tumo; per aliud autem, quod huic præmittitur,
 S. Mariæ Spalingæ nomen unam ex ecclesiis,
 quas de more (plures enim olim majoribus cæno-
 biis erant ecclesiæ) monasterium illud habebat.

e Lincolniensis cathedralis in Anglia ecclesia
 sanctissimæ Dei genitrici Mariæ, uti tom. III
 Monastici Angl. pagg. 259 et 259 videre licet,
 sacra est; quare dubitandum non apparet, quin
 ad hanc referendus sit Titulus subjectus.

f Hoc monasterium, S. Mariæ nomine insigni-
 tum, diu pariter ante S. Brunonis ætatem fuerat
 exstructum. Adi Monast. Angl. tom. I pag. 584,
 et Mabil. in Annal. Bened. lib. vii, num. 69.

g Dubium non est, quin hic designetur cathedra-
 lis, quæ S. Petro sacra est, Eboracensis ecclesia.

h Hæc ecclesia, quæ collegiata est atque in
 agro Beverlacensi sita, diu ante S. Brunonis
 ætatem exstitit, uti videre est tum ex iis, quæ de
 S. Joanne Beverlacensi, archiepiscopo Eboracensi,
 ad 7 Maji diem, quo de hoc apud nos actum, do-
 cuimus, tum etiam ex iis, quæ tom. III Monastici
 Anglicani in Collegiatis Angliæ ecclesiis pag. 1 in
 litteras missa sunt.

i Hic, qui Titulo subjecto, aliique, qui quatuor
 Titulis proxime sequentibus Sancto nominatim
 parentarunt, collegiata Beverlacensis ecclesiæ ca-
 nonici indubie fuerunt. Singulorum porro nomini
 in editione Basileensi additur Ad eundem; quo
 quid verosimiliter significetur, ex Annotatis, se-
 ctioni sextæ ad lit. d subdendis, collige.

k Opinioni eorum, qui Sanctum, cum mundo
 valedixit, non recta in Cartusiam recessisse sta-
 tuunt, suffragatur hic Titulus. Adi Commentarium
 prævium num. 415 et seq.

l Anno nimirum 1101, quo S. Bruno obiit,
 nondumque Gregoriana Calendarii correctio facta
 erat, signum Libræ sol fuit ingressus die 17 Se-
 ptembris, a quo ad diem 6 Octobris, Sancto emor-
 tualem, dies viginti, computato utroque extremo,
 effluxerunt.

m Hic fortassis collegiata Angliæ ecclesia de
 Cestre, quæ S. Petro sacra sit, designatur.

n Malmesburiense, de quo tom. I Monastici
 Anglicani pag. 49 et seq. agitur, monasterium,
 in agro Wiltoniensi situm, verosimiliter hic desi-
 gnatur, perperamque proinde Malmesbenensis pro
 Malmesburiensis scribitur.

o Cum ecclesia cathedralis Rotomagensis san-
 ctissimæ Dei Genitrici sacra sit, illam hic desi-
 gnari, indubitatum apparet.

p Hoc monasterium, quod in monte prope Ro-
 tomagum situm erat, sæculo xi fuit exstructum,
 et ad annum usque 1397, quo mensa abbatialis
 Cartusie Gallionensi attributa est, sub abbatibus
 perseveravit, ut Gallie Christianæ auctæ Scripto-
 res tom. XI, col. 124 et seq. docent.

q Pratellense S. Leodegarii cænobium, quod in
 diocesi Lexoviensi situm est, sæculoque xi, ut
 Gallie Christianæ auctæ Scriptores tom. XI,
 col.

A col. 855 docent, fuit eastructum, verosimillime hic designatur.

r *Adi, quæ in Annotatis, Sectioni tertiæ sub-*
nexis, ad lit. s dicta sunt.

s *Hoc cœnobium, quod sanctissimæ Virgini*
Mariæ sacrum est, quodque ab aliis Pontilevium
vocatur, in diocesi Blesensi situm est, sæculoque
undecimo, ut Galliæ Christianæ auctæ Scriptores
tom. VIII, col. 1579 docent, fuit eastructum.

t *Alluditur ad nomen Brunonis, quod a nomine*
Teutonico Braun, Flandrico Bruyn et Gallico
Brun, idem, quod Latine Fuscum seu Subnigrum
significante, deductum videri potest.

SECTIO VI.

a *Titulus S. Mariæ Bajocensis ecclesiæ a.*

Strenuus et fortis conservator monachorum,
Providus et mortis, fundator cœnobiurum,
Sanctorumque patrum pius et clemens imi-
tator,

Solamen fratrum, sanctæ virtutis amator,
Morum contractor * justus, pia spes misero-
rum,

Justitiæ rector, custos et ubique bonorum,
Moribus ornatus, vas et plenum pietatis,
Fortiter armatus clypeo veræ probitatis,
Humanæ Bruno subiit jus conditionis,
Cœtibus angelicæ conjungendus legionis.
Non ibi raptiores habitant, nec turba rebellis
Nec pravi mores ibi sunt, sed quisque fidelis.
Quo nobis aditum tribuat Rex perpetualis,
Mortis post obitum protectio spiritualis.
Spiritus hic summa Brunonis pace fruatur
Luceque splendilla pietate Dei potiatur.

b *Versus scholares ejusdem urbis b.*

151 Hic dolor, o Bruno, plus quam processit
ab uno;

Unde dolet, plangit, quam mors tua funditus
angit!

C Non lachrymando parum communis turba
scholarum

Atque genu prono tali viduata Patrono
Pro merito dando diffundit vota precando,
Et Regem poscit, qui cuncta latentia noscit,
Ut tibi det vitam, te suscipiens eremitam.

c *S. Georgii ejusdem urbis c.*

152 Flos eremitarum, lumen mirabile, clarum
Sydus, Bruno, patrum vigor, ordo, regula
fratrum,

Exemplarque viæ cœlestis, fonsque sophiæ,
Has tetigit metas, quibus omnis clauditur
ætas.

In numero fratrum te scripsimus, optime pa-
trum,
Sedula devote fundendo precamina pro te,
Ut pietate Dei tibi detur pars requiei.

S. Stephani d.

155 Si vel per gemitum vel per lachrymas dare
vitam

Hic mundus posset, mundus utrunque
daret,

Ut sibi sublatum semel eliceret redivivum
Brunonem, miseris spem, decus, auxilium;

Qui sectans eremum, propriamque crucem
bajulando

Actu complevit, ore quod edocuit,
Remigiumque tenens fidei spem fixit in astris,

Et rate felici jam mare transiit:
Et quia non per se valet ullus posse beari,

Hunc immensa Dei gratia justificet.

S. Vigoris Cerasiaci cœnobiî e.

154 Humilis grex cœnobiî Cerasiensis beati
Vigoris, præmonitus oraculo divino, pro anima
religiosi ac Deo dilecti Brunonis generale offi-
cium f persolvit, orans, ut ei parcat summa Dei
pietas.

S. Mariæ Constantiensis ecclesiæ g.

155 Christus doctorum doctor, fons atque bo-
norum,

Donet Brunoni, quod meruere boni.

Esse Deum verum sequitur non esse severum,
Huic igitur placidus sit sine fine Deus.

Nam genus humanum, confectum crimine
vanum,

Iste pater docuit quam melius potuit,
Christi mandatum pandens, dare munus ama-
tum

Servanti vitam dat quia perpetuam.
Nec solum verbis, ut durus doctor, acerbis

Perdocet, ast factis persequitur propriis.
Perpetua vita cur non caret hic Eremita?

Est quoniam verus solus in orbe Deus.
Quod petitis vestris, hoc Christus det quoque
nostris,

Insimul ut socii sint sine fine Dei.

Versus scholares ejusdem h.

156 Bruno multorum præceptor grammatico-
rum

Cunctis corporeum nuntiat interitum.
Grammaticus, rhetor, dialecticus astrologus-
que

Effugerent mortem, si fugienda foret.
Sed quia mors nulla nequit auferri medicina,
Semper quisque suum cogitet interitum.

S. Michaelis de periculo maris i.

157 Mira Dei virtus mirandos perficit actus.
Quosdam justificat, quosdam de more re-
pulsat.

Quos vult, ignorat, quos vult, solide sibi
firmat;

In quibus hic Bruno, vir religionis amator,
Colligitur, capitur, feliciter annumeratur,
Hujus sicut opus rotuli contestificatur.

S. Petri

- k* **A** *S. Petri Casalis k.*
- 158 Vita Brunonis, fides et opera si talis extitit, ut dicit littera,
Non est lugendus, cum sit Superis sociatus;
Sed si, dum fragilis toleramus pondera carnis,
Nullus compareat, qui sic sine crimine vivat,
Ut caveat factis aut non delinquere verbis;
Idcirco Christum deprecamur, ut, si in aliquo offendit iste Pater, dignetur indulgere.
- l* *S. Mariæ Louleii cœnobii l.*
- 139 Audito transitu beatissimi eremitæ Brunonis, Cenomanensis mater ecclesia trigenarium ei fecit *m*, anniversarium depositionis diem celebratura.
- n* *S. Juliani Cenomanensis n.*
- B** 160 Morte tua flendum non credimus, optime Bruno,
Qui, fugiens vanos mundi pereuntis honores,
Angelicam in terris vitam sapiens imitatus
Corpore adhuc vivens cœlestia mente petebas.
Corporis ergo malis, Christo miserante, solutus
Sedibus æthereis æterna pace frueris.
O utinam tua sancta sequi vestigia possem,
Corporis istius quo lætus damna subirem!
- Alius ejusdem.*
- 161 Vixit in Ecclesia firmissima Bruno columna,
Occidit, unde decus Ecclesiæ titubat.
Mundalis luget, cœlestis curia gaudet.
Hæc perdit, tantum suscipit illa Virum.
Debita naturæ solvit meliora secutus,
Cui pro morte brevi vita perennis erit.
- Alius item ejusdem.*
- C** 162 Ad Superos Superum cultor sociusque recessit
Commendans terræ Bruno, quod ejus erat,
Sarcinulasque leves et agentem Prothea mundum
Despicit, æternas pauper adeptus opes.
Depositum interea cineri miscetur, idemque
Sperat et expectat præmia sorte pari.
Suspicio, angelicas huic exultare cohortes,
Et cæli cives plaudere Cive novo.
Sexta dies Octobris erat, cum Bruno, secutus
Naturam, Superos exoneratus adit.
- Alius adhuc ejusdem.*
- 163 Iste superna petens sincera religione,
Regnat cum Sanctis in cœlesti regione.
Iste laboravit, felix labor, unde vocavit
Gloria sanctorum, merces miranda laborum,
Te, tibi se, Bruno, dans regnum Rege sub uno:
Rege sub hoc dico, majestas cujus olympo
- Fulget et est Sanctis lux, gloria, vita perennis.
Istius ergo decet nos commendare laborem,
Muneris æterni decet et laudare datorem.
Impetret et nobis nostræ devotio laudis,
Munere divino regnemus Rege sub illo.
- S. Vincentii Cenomanensis o.*
- 164 Si posset lachrymis et planctu vita reduci,
Cum gemitu magno et lachrymis planctuque protervo
Totius florem mundi clerique decorem
Tristis Brunonem lachrymarer luce carentem.
- B. Juliani de prato p.*
- 163 Isti Brunoni tribuatur vita perennis,
Spiritus atque suos, cœlesti sede receptus
Regnet cum Domino, felix sit nunc et in ævo.
Hic vir præclarus vita doctorque beatus
Felix in clero fulsit, per dogmata mundo:
Unde pio gemitu, profusis fletibus, et nos
Oremus Christum, quo det sibi nunc paradisum.
- S. Mauricii sedis Andegavensis q.*
- 166 Gallia tristatur, Calaber populus lachrymatur,
Doctoremque bonum gemit ista, flet illa patronum.
Vitæ præsentis hæc laudat eum documentis,
Ejus et eximia celebratur ubique sophia.
Plusquam Maronis laudatur lingua Brunonis,
Gloria Platonis vilescit laude Brunonis.
Hic præcallebat doctoribus, hic faciebat
Summos doctores, non instituendo minores.
Doctor doctorum fuit hic, non clericorum *.
Nam nec honestates verborum, nec gravitates
Sumpsit Brunonis, nisi vir magnæ rationis.
Rectio prudentis superabat acumina mentis,
Ut documentorum doctor satis extitit horum.
His plus perfectam voluit præponere sectam,
Nunciat egregiam divina docendo sophiam,
Primaque destruxit et tanquam frivola duxit.
Dux prius erroris monstravit iter melioris
Postea doctrinæ *r*, quæ gaudia dat sine fine.
Sed nil mundana sapientia dat nisi vana.
Hæc facit elatos pompa, facit illa beatos.
Factis complebat operando, quod ore docebat.
Multos sermones faciebat per regiones.
Urbem transivit Romam, Calabrosque petivit.
Hic abbas factus est tandem cœlica nactus.
Hinc gens illa gemit, quia patrem casus ademit,
Cunque virum talem plorat tam spiritualem,
Non mors pastoris, sed damnum causa doloris.
- S. Florentii Glamuensis cœnobii s.*
- 167 In variis membris corpus distinguitur illud,
Cui

- A Cui caput est Christus, regnator Catholicorum;
In quo nos monachi, mediocria membra, locati
Credimus excelsos in eo veros eremitas,
De quorum numero te, Bruno magne, factentes,
Spretus honor mundi quod nobis testificatur,
Et sanctæ vitæ finis bonus astipulatur,
Cum tibi descriptas laudes omnino probemus
Nosque tuis meritis fulciri posse putemus,
Ut tamen orantum fratrum precibus faveamus,
Effudisse preces pro te nos notificamus,
Undevicem nobis reddendam non dubitamus.
- t *S. Nicolai ejusdem urbis t.*
- u 168 Necdum vester nostros lares rolligeru
attigerat, cum Lambertus abbas noster jam eum
susceperat et de tanto Patre dignos jam versus
ascriperat; illud autem, quod promisit, libenter
concedimus et augere jam promissis iterum
promittimus x pro Brunone, quem jam cum Deo
x regnare credimus.
- B Bruno fuit fons doctrinæ, norma veri dogmatis,
Aristotelis profunda superans et Socratis,
Supergrediens Platonem sacri dono chris-
matis.
Vixit homo, plus quam homo pressus mole
carnea,
Vivens tamen pressit carnem, tendens ad
ætherea.
Spernens mundum moribundum ob regna
caelestia.
Vivat Bruno felix cælis cum supernis cœtibus,
Cernat Regem, cujus legem conservavit acti-
bus;
Vosque patres et confratres orate pro fratribus.
- y *S. Mariæ Dolensis cœnobii y.*
- C 169 Prout vestra dignatur expetere sancti-
tas, et nos Dolensis cœnobii fratres, fraternitatis
vestræ desolationi compassi, pro beati patris
z nostri ac magistri Brunonis x anima devotissi-
marum orationum suffragia mox, ut ejus audi-
vimus obitum, omnipotenti Domino persolvere
curavimus, ac præter cætera Missarum tricen-
aa narium *aa*, necnon elemosynarum suffragia
annuæ sibi missæ beneficium, quod quotidie
et, annuente Domino, persolvitur, paternæ de-
vovimus dilectionis affectu. Insuper et ejus
bb memoriam nostræ scripto matriculæ *bb* com-
mendamus, ut quotannis fraternæ devotionis
affectus ad commendandum eum omnipotenti
Domino, ejus lecto nomine, excitetur.
- cc *S. Michaelis eremi cc.*
- 170 Mors hominum seve, quam nobis attu-
lit Eva,
Omnibus illa nocet, ut liber hic docet.
Omnes illa terit, regnum super omnia quærit.
Justus Bruno fuit, ut liber hic docuit.
Bruno fuit justus, simplex, humilisque, ve-
nustus,
Mors tamen ut voluit, vivere non potuit;
- Et quia membra jacent, gemitus pro funere D
cessent,
Pro gemitu quoniam nullus habet veniam.
Nos ergo instemus Dominumque Deum rogi-
temus,
Ante suam faciem, quod sibi det requiem.
- S. Mariæ Lucionensis dd.* dd
- 171 Fratres, qui estis in eremo, quæ dicitur
Turris, notum sit omnibus vobis, quod pro
domino Brunone agamus charitative septem vi-
gg gilas *ee* et septem Missas, et panem et vinum,
domino Reginaldo abbate *ff* imperante.
- S. Petri Apostoli Maliacensis gg.* gg
- 172 Concedatur ei locus a Domino requiei,
Quem semper coluit, vivere dum potuit.
- S. Vincentii cœnobii Noliensis hh.* hh
- 175 Noliensium conventum in beati Vincen-
E tii ecclesia juxta summi patris Augustini insti-
tuta Horis regularibus psallendo attentum, visa
schedula, quæ Brunonis incomparabilis philo-
sophi obitum patefecit, tantus timor tantusque
horror occupavit, quod vix debitum Officium
compleri prævaluit. Quis enim non obstupesce-
ret, immo ab intimis cordis ingemisceret, cum
tantum virum totius scientiæ et pene omnium
clericorum lumen et fundamentum naturæ con-
cessisse audiret? Sed quia inevitabile constat, et
Salvatorem nostrum legem mortis ad horam
subiisse credimus, quod in aliis lugeremus,
mærorem in Brunone gaudio mutamus. Bruno
namque veram scientiam et prudentiam libera-
lium artium, necnon cæteras cardinales virtutes
habuit et servavit, quas in bono fine consum-
mavit. Dudum siquidem ecclesiæ sedis Remen-
sium summus didascalus, utpote in Psalterio et
cæteris scientiis luculentissimus *ii* et columna
totius metropolis diu extitit. Sed quia hoc totum
vere transitorium perpendit, post vitam eremi-
ticam arctiorem et inusitatissimam eremum in
transmarinis partibus expetiit *kk*, et inde, Do-
mino vocante, ad summi Regis convivium lætus
perrexit; ubi, licet angelicum Psalterium cred-
damus cum Christo decantare, tamen si quid
maculæ, quoad viveret, ex originali parente
seu ex actuali vita, oblivione seu incuria, con-
tempnit abolere, totius pietatis nec non miseri-
cordiæ Fontem prece et mente oremus assidue,
quatenus ei velit indulgere et ut pro eo illud
impetremus, continuis septem diebus Officium,
mortuis debitum, Christo persolvemus.
- Schola ejusdem ll.* ll
- 174 Lumen erat Bruno, dum vixit, Francige-
narum,
Lux cleri, fruitur nunc lumine cælicolarum.
Est etenim tali condignus honore potiri,
Qui vitam vita cælestem duxit in ista.
Delirat plane, cor habet rationis inane,
Quisquis testatur secus, aut aliud meditatur,
Ut narrat, chartam nobis qui detulit istam.
Si de terrena sibi quicquam face cohæsit,
Illud ab hoc tergat, qui mundi crimina purgat.
Alius

A

Alius ejusdem.

175 Lux fuerat, mundo Bruno dum vixit in isto,
Sed modo relucet, quia cæli sede relucet.
Novit Psalterium *mm*, sed nunc canit organa sursum.
Edocuit multos, nunc cernit in æthera Sanctos,
Doctor doctorum nunc unus cælicolarum.
In terris doctor, nunc Christo plaudet in alto.
Funde preces ergo pro nobis, inclyte Bruno,
Et nos eontra nitemur reddere vota.
Nam cupimus tecum cum Christo vivere sursum,
Et decimo cuncti flagitamus in ordine poni.

nn

S. Pauli Apostoli Cormaricensis nn.

176 Dominis et fratribus meis, Deo omnipotenti in monasterio sanctæ Mariæ de eremo, quæ Turris dicitur, servientibus, Mainardus uti mundo, frui Deo. Anno ab Incarnatione Domini nostri Jesu Christi millesimo centesimo secundo Calendis Novembris suscepi rotulum istum *oo*. Legi in eo, beatam, ut puto, animam suavissimi magistri mei Brunonis seculi hujus vaporem transitorium perseverando in vera charitate efflavisse, pennisque virtutum cælestia regna subisse. Gavisus utique super tanti Viri glorioso fine, sed quia intentio indefessa mihi inerat ad eum in brevi pergere, eumque videre et audire, omnesque animi mei æstus in illum refundere, et vobiscum sub ejus ducatu sanctissimæ Trinitati obedire, ultra quam dicere possim, de inopinato transitu ejus conturbatus sum, nec retinere potui habenas ulro profluentium lachrymarum. Mainardus, inquam, ego in Cormariensi monasterio monachorum plurimorum nomine, non opere, Prior *pp*, Remorum civitatis oriundus fui, domini hujus Brunonis aliquot annis doctrinam audivi, Deoque volente, admodum profeci, profectusque mei grates domino Brunoni et si in hac vita reddere non potui, nunc saltem animæ illius exhibere statui. Habebo itaque illum omnesque in Christo dilectores ejus in memoriali meo, quamdiu spirare poterō, universosque convictores meos, filios ac fratres spirituales ad idem opus pro posse meo provocabo, excitabo, promovebo, preces, oblationes, elemosynas pro eo non aliter, nec minus, quam pro meipso offeram Deo, Trinitati, quamdiu fuerit spiritus in naribus meis.

pp

S. Salvatoris mundi sanctique Gildasii Conf. Dolensis qq.

qq

177 Quoniam pro omnibus hominibus, quos sancta virgo mater Ecclesia per aquam et Spiritum sanctum per universa mundi climata ab omni errore et primo originali peccato emundans per dies regenerat, debet fideliter ad Dominum oratio fundi, maxime pro illis precum instantia orationumque perpes memoria debet ab omni Catholico adhiberi, quorum adjutorio et beneficio credimus posse adjuvari. Quocirca,
Octobris Tomus III.

hujus excellentissimi viri Brunonis audita a Domino vocatione, tria Officia in conventu pleniora statuimus peragere. Anima ejus requiescat in pace.

S. Mariæ Tropæensis ecclesiæ rr.

rr

178 Unde Deo gratus fuit Bruno, inde beatus. Quem si laudarem, non hunc pro laude beatrem.

Reddo Deo grates, quod habebat tot bonitates,

Quot possunt dici lingua sapientis amici.
Inde cutis colli teritur præ pondere rolli,
Rolligeri collum nequit ultra tollere rollum *ss*,
Quo tot cum tantis scribuntur et aula Tonantis
Et sol cum luna, stellarum cursus et una
Lux, polus, aër, humus, mare, tartara, sulphura, fumus

ss

Lividus, obscænus fetensque putredine plenus;

Quæ plaga Plutonis procul est a sorte Brunonis.

Ampla fuit charta, nunc parva videtur et arcta;

E

Qua sors, qua fatum, qua scribitur omne creatum,

Atque creatoris sine tempore tempus honoris.

Cujus in hac vita vitæ fuit hic eremita,
Quam pius et mitis, simplex, sine agmine litis

Dicere si nossem, non est, quo scribere possem.

Intus et a tergo jam pellis scribitur ergo.
Ultra quid dicam? Jam nescio dicere quicquam.

Sed tamen, ut crescat benedictio, dico quiescat.

Pace dico datus, cum sit super astra locatus;
Si tamen in fossa fiat caro pulvis et ossa,

Non obiit, vivit, patriam redeundo petivit.
Vivere, quæ Bruno vivit, possimus in uno *tt*.

tt

ANNOTATA.

a *Sanctissimæ Dei Genitrici sacra est, quemadmodum Gallia Christianæ auctæ Scriptores tom. XI col. 546 docent, cathedralis Bajocensis ecclesia; quare ad hanc referendum puto Titulum subjectum.*

F

b *In Annotatis, Sectioni secundæ submezis, ad lit. b docui, singulis fere cathedralibus suas olim fuisse scholas, in quibus, qui volebant, litteras docebantur: verum, cum præter scholas hasce, quæ episcopales vocabantur, monasticasque, quæ in monasteriis instituebantur, essent etiam in urbibus nonnullis scholæ, quæ a magistris, ab episcopo approbatis, extra cathedrales ecclesias monasteriaque instituebantur, nesciamque, qui res in urbe Bajocensi S. Brunonis ætate habuerit, spectetne ad episcopalem, an ad aliam Bajocensem scholam Titulus subjectus, pro certo nequeo edicere, potestque is profectus esse ab omnibus simul civitatis Bajocensis scholis, si plures forte ibidem fuerint.*

c *In generali beneficiorum diocesis Bajocensis elencho, anno 1648 typis Parisiensibus excuso, pag. 25 curatis civitatis Bajocensis ecclesiis accensetur ecclesia, S. Georgii dicta; quare cum locum sacrum alium, vel abolitum, vel modo adhuc existentem, cui in civitate Bajocensi vel*

- A *sit, vel olim fuerit a S. Georgio nomen, haud reperiam, ecclesiam illam hic designari conicio.*
 d *In editione Basileensi habetur S. Stephani ad eundem, id est, ni fallar, ad eundem Titulum; hujusmodi autem inscriptio, cum vocem Titulus subinde etiam ad Epistolam encyclicam, obitus cujuspiam nunciam, significandam S. Brunonis aetate fuisse usurpatam, ex ipsa proxime ante funebres hosce Titulos descripta Epistola encyclicam, mortis S. Brunonis nuncia, manifestum sit, aequivalet huic sequenti: Responso S. Stephani ad eandem epistolam encyclicam, mortis S. Brunonis nunciam. Jam vero, cum diocesis Bajocensis situm in urbe Cadomensis, quod S. Stephani nomine distinguitur saeculoque undecimo fuit exstructum, monasterium complectatur, processisse ab hoc Titulum funebrem, seu subjectam ad encyclicam, qua mors S. Brunonis quaquaversum nunciata fuit, epistolam responsonem, verosimile apparet.*
 e *Hoc diocesis Bajocensis monasterium, Cerasium etiam appellatum, quod a Normannis adhuc ethnicis Neustriamque infestantibus, fuerat destructum, ab iisdem, factis Christianis, saeculo undecimo fuit instauratum. Consule Galliam Christianam auctam tom. XI, col. 408 et seq.*
 f *Adi in Annotatis, Sectioni primae subnexis, dicta ad lit. gg.*
 g *In inferiori Normannia sita est urbs episcopali sede nobilis Constantia; hujus autem cathedralis ecclesiae, quemadmodum Galliae Christianae aucta Scriptores tom. XI col. 865 docent, sanctissimae Dei Genitricis Mariae nuncupata est; quare locum sacrum, ab ecclesia illa distinctum, hic designare non puto.*
 h *In editione Basileensi additur Urbis; quare vide mox notata ad lit. b.*
 i *De hoc diocesis Abrincensis monasterio, quod ab aliis S. Michael in periculo maris appellatur, sanctique Brunonis aetate longo temporis spatio praecessit, adi Operis nostri tom. VIII Septembris pag. 80 et 5 seqq., uti etiam Galliae Christianae aucta Scriptores tom. XI, col. 310 et tribus seqq.*
 k *Locum sacrum, qui hoc nomine distinguitur, dicique aliqua veri specie is, qui hic designatur, possit, nusquam inventio.*
 C *Monasterium, in diocesi Cenomanensi situm, quod Lonleyum vocatur, saeculo undecimo fuit exstructum. Liqueat id ex ipso, utpote cui Sigefridus, saeculo undecimo non multum procecto, ut Galliae Christianae aucta Scriptores tom. XI, col. 680 docent, Sagiensis episcopus, subscripsit, suppeditato a Sammarthanis fratribus tom. IV, pag. 379 et seq. fundationis instrumento. Istud porro monasterium, quod, quemadmodum ab iisdem Sammarthanis fratribus ibidem traditur, in sanctissimae Virginis Mariae honorem fuit conditum, esse puto illud ipsum, quod hac in inscriptione, literulae unius facta mutatione, Louleii cenobii nomine distinguitur. Mirum interim accidit, in Titulo subjecto exponi, non quid hoc, sed quid Cenomanensis mater, seu cathedralis, ecclesia pro S. Brunone praestiterit, sequentique etiam tempore sit praestitura.*
 m *Adi, quae Sectioni primae subjuncti, Annotata ad lit. r.*
 n *Cum cathedralis Cenomanensis ecclesia S. Juliano, primo Cenomanensium episcopo, nuncupata sit, nec ab hac distinctus, cui a S. Juliano nomen fuerit, convenireque posse Titulus subje-*
- ctus videatur, locus sacer ullus in Cenomanensi seu civitate seu diocesi saeculo duodecimo, cujus anno primo Sanctus noster obiit, existisse inveniat, cathedralem illam ecclesiam hac in inscriptione designari, existimo; quod si autem vera sit haec mea opinio, Claudium Robertum et post hunc Sammarthanos fratres, qui, cathedralem Cenomanensem ecclesiam, cum primo B. Mariae ac deinde S. Gervasio consecrata fuisset, anno demum 1201 S. Juliano, translato in illam sacro hujus corpore, dedicatam fuisse, in concinnatis a se Gallis Christianis scribunt, a veritate aberrare necesse est, nisi forte, quod tamen non puto, isthaec Tituli subjecti inscriptio ab iis solummodo, qui funebres Sancti Titulos saeculo XVI edendos curarunt, fuerit profecta.*
 o *Hac Ordinis S. Benedicti abbatia, quae in uno civitatis Cenomanensis suburbio sita est, saeculo sexto fuit aedificata a S. Domnolo, Cenomanensi episcopo. Ita docet in Annalibus Benedictinis lib. vi, num. 45 Mabillonius.*
 p *Situm est in diocesi Cenomanensi hoc sanctimonialium Benedictinarum monasterium, diuque ante S. Brunonis aetatem existit, uti liquet ex iis, quae de eo lib. 1 et II Annalium Benedictinorum memorat Mabillonius.*
 q *Dicata est S. Maurilio cathedralis Andegavensis ecclesia; quare dubitandum non est, quin haec per sedis seu cathedrae Andegavensis S. Maurilium hic designetur.*
 r *Ne hinc putes, S. Brunonem a fidei orthodoxae veritate devium aliquando existisse. Adi Commentarium praevium num. 69 et seq.*
 s *De S. Florentio, presbytero confessore, ad vigesimum secundum Septembris diem, quo in Martyrologio Romano aliisque fastis sacris memoratur, vitamque saeculo quinto circiter inuente, cum morte commutavit, actum apud nos jam est, ibique in Commentario, Actis ejus praevio, expositum, qui monasterium, in hodierni ducatus Andegavensis monte Glonna, aliis Gloma aut etiam Glonna situm, quod a Sancto illo nomen habet, quodque modo, ut a novo S. Florentii monasterio, prope Salmurum serius exstructo, distinguitur, S. Florentius vetus appellatur, saeculo decimo post duplicem eversionem, quam primo a Britonibus, ac deinde a Normannis acceperat, instauratum denuo fuerit. Sacrum illud asceterium, de quo etiam in Gallia Christiana antiqua tom. IV pag. 588 Sammarthani fratres, illud ipsum omni dubio procul est, quod hic S. Florentii Glamuensis, literule unius, verosimillime per errorem, facta in hoc vocabulo mutatione, cenobii nomine distinguitur.*
 t *Id est, ni fallar, Andegavensis; ut hic Andegavense, de quo in Annotatis, Sectioni praecedenti subnexis, quaequam jam ad lit. d memoravi, S. Nicolai monasterium iterum designetur.*
 u *Adi pro hujus vocabuli significatione Commentarium praevium num. 24.*
 x *Titulum hunc ab Andegavensis S. Nicolai monasterii monachis, aliumque ordine 151 supra datum abs abbate illorum Lamberto fuisse conscriptum, hinc liquet. Nota etiam, cum nonnullorum aliorum locorum Tituli interjecti hunc inter et illum sint, fuisse binos hosce vel chartae separatae (adi, quae in Annotatis, sectioni secundae subnexis, ad lit. b dicta sunt) seorsum inscriptos, vel certe, si res secus habeat, non eo, quo in rotulo funebri communi fuerat eazarati, ordine editos.*

A y Cum nec Dolæ in Britannia Minori, nec Dolæ in Comitatu Burgundiæ cœnobium existat sanctissimæ Deo Genitrici sacrum, indubitatum apparet, hic designari Dolense monasterium, quod in ejusdem sanctissimæ Dei Genitricis honorem in Biturigibus, uti apud Mabillonium tom. III Annalium Benedictinorum lib. XLII, num. 12 videre licet, ab Ebbone, toparcha Dolensi, sæculo decimo fuit exstructum monachis Benedictinis, quibus tandem, ut Gallia Christiana auctæ Scriptores tom. II, col. 148 docent, canonici sæculares annò 1625 fuere substituti.

z Quid hinc concludendum appareat, videsis Commentarii prævii num. 166.

aa Id est, ni fallar, per triginta dies, aut etiam forte annos, celebrandarum.

bb Vocabuli hujus significationem in Annotationi, Sectioni primæ subnexis, ad lit. d assignavi.

cc Perantiquum hoc Ordinis S. Benedicti monasterium, quod S. Michael in eremo communiter modo vocatur, in diœcesi Lucionensi situm est, fuitque anno circiter 680 ab Ansoaldo, Pictavensi episcopo, fundatum. Adi Galliam Christianam autam tom. II, col. 1418.

B dd Hæc abbatiæ olim ecclesia, sanctissimæ Dei Genitrici sacra, quam in cathedralem Joannes XXII Papa anno 1317 evertit, sæculo octavo est antiquior, uti liquet ex iis, quæ de ea memorant Gallia Christiana auctæ Scriptores tom. II, col. 1404 et seq.

ee Pro vocis hujus significatione adi, quæ Sectioni primæ subditi, Annotata ad lit. c.

ff Hic abbas inter Goffridi, Lucionensis abbatis, qui anno 1091 obiit, successores primus recensetur in Chronico Malleacensi. Adi Gallia Christiana auctæ Scriptores loco proxime citato.

gg Celeberrima hic indubie designatur Malleacensis seu Malliacensis jam a sæculo decimo exstructa sanctoque Petro sacra abbatia, quæ in episcopatu Pictavensi sita olim fuit, postque ipsamet a Joanne XXII Papa episcopalis facta est. Adi iterum Galliam Christianam auctam tom. II, col. 1562 et binis seqq.

hh Hoc Ordinis S. Augustini cœnobium, quod olim Malleacensis, nunc Rupellensis diœcesis est, in Chronico Malleacensi Ms., uti Gallia Christiana auctæ Scriptores tom. II, col. 1595 docent, anno 1068, al. 1069, ædificari cœptum fuisse legitur.

C ii Ad Commentarium, quo Sanctus omnes Davidis Psalmos dilucide exposuit, hic alludi videtur. Adi Commentarium prævii num. 694.

kk Qui Titulum hunc scripsere, non sat novisse videntur, quo loco Turritana, in quam tandem Sanctus, Gallia relicta, sese abdidit, eremus sita sit; neque enim hæc, uti hic innuunt, in transmarinis partibus ratione Galliarum sita est. Sed forte per errorem, a librariis profectum, transmarinis pro transalpinis hic scribitur.

ll Monasterii nempe Noliensis seu potius, ut Gallia Christiana auctæ Scriptoribus loco proxime citato exaratur, Noliensis; ut ad scholam, quam isthoc monasterium pro more tunc usitato instituebat, spectent indubie bini Tituli proxime hinc subjecti.

mm Alludi iterum hic videtur ad concinnatum a Sancto in omnes Davidis Psalmos Commentarium, aut certe ad eximiam plane, qua enituit, horum intelligentiam.

nn Hoc Ordinis S. Benedicti monasterium, quod in diœcesi Turonensi situm est, sæculo octavo in S. Pauli Apostoli honorem fuit exstructum,

uti in Gallia Christiana antiqua tom. IV, pag. D 299 docent Sammarthani fratres.

oo Qui ergo epistolam encyclicam, mortis S. Brunonis nunciam, circumtulit, Cormaricense monasterium non adiit, nisi cum jam annus a S. Brunonis obitu aliquamdiu esset elapsus; quare existimo, illum Angliæ loca sacra, quorum supra exstant funebres de S. Brunone Tituli, prius adisse, ac tum demum trajecisse in Normanniam, e qua deinde ad Cormaricense cœnobium aliaque loca sacra vicina sese contulerit.

pp De hoc S. Brunonis piissimo discipulo videsis Commentarium prævii num. 97, 99 et seq.

qq Hoc olim Ordinis S. Benedicti monasterium, quod sedecim leucis ab Avarico Biturigum ad Indrum fluvium in diœcesi Bituricensi situm est, ab Ebbone, castri Dolensis principe memoratque ad lit. y cœnobii cognominis auctore, pro abbate et monachis Ruyensis S. Gildasii monasterii, Normannorum, Aremoricam, in qua hoc situm erat, sæculo nono et decimo incipiente sede vastantium, furorem fugientibus, fuit fundatum; qui autem id factum fuerit, Gallia Christiana auctæ Scriptores tom. II, col. 155 et binis seqq. E exponunt, uti etiam qui tandem monachis canonici seculares anno 1625 fuerint ibidem substituti.

rr Tropeia, episcopalis Calabriae ulterioris civitas, cathedrali gaudet ecclesia sanctissimæ Dei Genitrici, ut Ughellus tom. IX Italiae sacræ col. 449 docet, sacra. Hanc adeo, maxime quod locus sacer alius, cui competere queat Titulus subjectus, non occurrat, esse puto ipsam, quæ hac inscriptione designatur, Tropeiensem S. Mariæ ecclesiam, licet interim hanc, qui epistolam encyclicam, mortis S. Brunonis nunciam, circumtulit, post reliqua dumtaxat, quorum Tituli funebres præcedentes sunt, loca sacra adisse e diversis, quibus Titulus subjectus concipitur, versiculis videatur, mirumque videri queat, tam sero eum, et non nisi, cum jamjam donum esset reversurus, adisse ecclesiam, a Turritana eremo haud multum remotam.

ss Rolli et rolligeri significationem in Commentario prævii num. 24 suppeditavi.

tt Futilia sane et vana, quemadmodum in Glossario mediæ et infimæ Latinitatis ad vocabulum Titulus Cangius affirmat, in Titulis funebribus, quibus olim parentari vita functis contigit, scripta subinde fuisse, palam est vel ex nonnullis, quæ tum in hoc, tum in aliis nonnullis supra datis de S. Brunone Titulis funebribus occurrunt; licet interim iidem fere simul complectantur, quæ ad Brunonis tum doctrinæ, tum sanctitatis, qua statim ab obitu inclaruit, famam manifestandam conducunt.

